

ZALECENIA

ZALECENIE KOMISJI

z dnia 11 września 2013 r.

w sprawie jednolitych obowiązków niedyskryminacji i metod kalkulacji kosztów w celu promowania konkurencji i poprawienia otoczenia dla inwestycji w sieci szerokopasmowe

(2013/466/UE)

KOMISJA EUROPEJSKA,

uwzględniając dyrektywę 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (dyrektywa ramowa) ⁽¹⁾, w szczególności jej art. 19 ust. 1,

uwzględniając opinie Organu Europejskich Regulatorów Łączności Elektronicznej (BEREC) oraz Komitetu ds. Łączności (COCOM),

a także mając na uwadze, co następuje:

- (1) W celu wspierania innowacji oraz zwiększenia wydajności, poziomu zatrudnienia i konkurencyjności, a co za tym idzie, w celu zapewnienia wzrostu gospodarczego i osiągnięcia celów strategii „Europa 2020” ważne jest, by zapewnić dalszy rozwój unijnego rynku wewnętrznego sieci i usług łączności elektronicznej, w szczególności poprzez budowę szybkich sieci internetowych. Komisja, krajowe organy regulacyjne i BEREC przyczyniają się do rozwoju wewnętrznego rynku łączności elektronicznej poprzez opracowywanie wspólnych podejść w zakresie jednolitego stosowania ram regulacyjnych określonych w dyrektywie 2002/21/WE (ramy regulacyjne).
- (2) Wdrożenie szybkich sieci szerokopasmowych ma duże znaczenie pod względem przyciągania inwestycji, tworzenia miejsc pracy i stymulowania ogólnego ożywienia gospodarczego w UE. W związku z powyższym w ramach Europejskiej agendy cyfrowej, jednej z inicjatyw przewodnich strategii „Europa 2020”, Komisja i Rada Europejska wyznaczyły ambitne cele dotyczące budowy szybkich sieci szerokopasmowych.
- (3) Jednym z głównych celów określonych w Europejskiej agendzie cyfrowej jest budowa sieci dostępu nowej generacji (ang. Next Generation Access, NGA). Europejska agenda cyfrowa ma na celu wspieranie znacznych inwestycji, które będą potrzebne w nadchodzących latach. Celem niniejszego zalecenia jest promowanie efektywnych inwestycji oraz innowacji w zakresie nowej i udoskonalonej infrastruktury, przy jednoczesnym zapewnieniu skutecznej konkurencji, która jest istotnym

bodźcem dla inwestycji długoterminowych. Niniejsze zalecenie ma na celu (i) zapewnienie równych szans poprzez stosowanie bardziej rygorystycznych przepisów dotyczących niedyskryminacji; (ii) ustanowienie przewidywalnych i stabilnych regulowanych cen hurtowego dostępu do sieci miedzianych; a także (iii) zwiększenie pewności co do okoliczności, które powinny prowadzić do niewprowadzania regulowanych cen hurtowego dostępu w przypadku usług NGA. Zwiększenie przewidywalności prawnej i regulacyjnej w ten sposób powinno się dodatkowo przyczynić do pobudzenia inwestycji, jakie są niezbędne w perspektywie krótko- i średnioterminowej.

- (4) Zapewnienie przewidywalności regulacyjnej ma zasadnicze znaczenie dla promowania efektywnych inwestycji oraz innowacji w zakresie nowej i udoskonalonej infrastruktury. Zastosowanie jednolitego i stabilnego podejścia regulacyjnego w dłuższym czasie ma zasadnicze znaczenie, gdyż daje inwestorom pewność niezbędną do opracowywania długofalowych planów biznesowych. W celu zapewnienia niezbędnej przewidywalności w dłuższym okresie, tzn. w okresie dłuższym niż czas obowiązywania indywidualnego przeglądu rynku, krajowe organy regulacyjne powinny w możliwie najszerszym zakresie wyjaśnić w ramach działań wprowadzających regulacyjne środki naprawcze na mocy ram regulacyjnych, jak przewidywane zmiany okoliczności rynkowych mogą wpłynąć na te środki naprawcze.
- (5) Podczas oceny projektów środków zgłoszonych Komisji na mocy art. 7 dyrektywy 2002/21/WE stwierdzono, że nadal istnieją znaczne rozbieżności w całej Unii w zakresie stosowania obowiązku niedyskryminacji określonego w art. 10 i obowiązku kontroli cen oraz obowiązków związanych z księgowaniem kosztów określonych w art. 13 dyrektywy 2002/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽²⁾ w odniesieniu do rynku hurtowego dostępu do infrastruktury sieciowej (rynek 4) i rynku hurtowych usług dostępu szerokopasmowego (rynek 5), o których mowa w zaleceniu Komisji 2007/879/WE ⁽³⁾.

⁽¹⁾ Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 33.

⁽²⁾ Dyrektywa 2002/19/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie dostępu do sieci łączności elektronicznej i urządzeń towarzyszących oraz wzajemnych połączeń (Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 7).

⁽³⁾ Zalecenie Komisji 2007/879/WE z dnia 17 grudnia 2007 r. w sprawie właściwych rynków produktów i usług w sektorze łączności elektronicznej podlegających regulacji *ex ante* zgodnie z dyrektywą 2002/21/WE Parlamentu Europejskiego i Rady w sprawie wspólnych ram regulacyjnych sieci i usług łączności elektronicznej (zalecenie w sprawie właściwych rynków) (Dz.U. L 344 z 28.12.2007, s. 65).

- (6) Obowiązki regulacyjne nakładane na mocy art. 10 dyrektywy 2002/19/WE nadal znacznie różnią się od siebie w poszczególnych państwach UE, nawet w sytuacjach, kiedy problemy rynkowe uzasadniające ich wprowadzenie są porównywalne. Mimo iż coraz większa liczba krajowych organów regulacyjnych rozważa ostatnio możliwość bardziej szczegółowego określenia ogólnego obowiązku niedyskryminacji za pomocą kluczowych wskaźników efektywności oraz gwarantując ściśle równowagę dostępu, projekty środków zgłoszone Komisji na mocy art. 7 dyrektywy 2002/21/WE w tym względzie pokazują znaczną rozbieżność między podejściami przyjętymi przez krajowe organy regulacyjne w odniesieniu do tego obowiązku pod względem zakresu, zastosowania, monitorowania przestrzegania obowiązków oraz egzekwowania, w szczególności w odniesieniu do wybranego modelu równowagi (jeżeli jakkolwiek model równowagi w ogóle jest stosowany).
- (7) Podobnie, obowiązki regulacyjne dotyczące cen dostępu nałożone na mocy art. 13 dyrektywy 2002/19/WE na rynkach 4 i 5 również znacznie różnią się od siebie w poszczególnych państwach członkowskich UE, chociaż różnice te nie są uzasadnione istnieniem rzeczywistych różnic pod względem warunków krajowych. W tym względzie Komisja – wykorzystując swoje uprawnienia określone w art. 7 dyrektywy 2002/21/WE – wielokrotnie apelowała do krajowych organów regulacyjnych o (i) stosowanie odpowiednich metod księgowania kosztów i zapewnianie spójnych metod wyceny produktów dostępu w ramach tego samego łańcucha wartości w celu zapewnienia zgodności z zasadą drabiny inwestycyjnej; (ii) konsekwentne stosowanie zasad odpowiedniego modelu kalkulacji kosztów w odniesieniu do wszystkich odpowiednich danych wejściowych; i (iii) uznanie znaczenia uwzględnienia kosztów nowoczesnej i efektywnej sieci przy ustalaniu cen dostępu.
- (8) Istnienie znaczących różnic w podejściach regulacyjnych wybranych przez krajowe organy regulacyjne w odniesieniu do tych dwóch środków wstrzymuje rozwój wewnętrznego rynku sieci i usług łączności elektronicznej i utrudnia tym samym uzyskanie potencjalnie znacznych korzyści dla całej gospodarki. Takie różnice mogą tworzyć niepewność regulacyjną i prowadzić do braku spójnych przepisów dotyczących dostępu, ograniczając w ten sposób możliwości osiągnięcia korzyści skali.
- (9) W przypadku stwierdzenia występowania przedsiębiorcy lub przedsiębiorców o znaczącej pozycji rynkowej w obrębie rynków 4 lub 5 należy wprowadzić odpowiedni pakiet środków naprawczych zgodnie z zasadami ustanowionymi w dyrektywie 2002/19/WE, w szczególności w jej art. 8 ust. 4. W związku z tym środki naprawcze określone w niniejszym zaleceniu należy stosować zgodnie z zasadami dyrektyw 2002/21/WE i 2002/19/WE.
- (10) Niniejsze zalecenie jest zgodne z zaleceniem Komisji 2010/572/⁽¹⁾ i stanowi rozszerzenie wytycznych Komisji uwzględnionych w tym zaleceniu w odniesieniu do

wprowadzania szczególnych obowiązków określonych w ramach regulacyjnych. Przykładowo, w zaleceniu szczegółowo określono, kiedy nie musi być konieczne zapewnienie zorientowanego kosztowo hurtowego dostępu do szerokopasmowych usług NGA, tak jak przewidziano w pkt 36 zalecenia 2010/572/UE, a także określono scenariusze, w ramach których ustanowione środki ochrony konkurencji powinny spowodować, że krajowe organy regulacyjne odstąpią od ogólnej zasady zapewniania zorientowanego kosztowo dostępu NGA, zgodnie z pkt 25 zalecenia 2010/572/UE. W związku z tym, interpretując oba zalecenia, należy uwzględnić zasady określone w niniejszym zaleceniu, zwłaszcza w motywach 25–28, jak również 49 i 50 oraz w pkt 58.

- (11) W niniejszym zaleceniu podjęto również kwestie, których nie uwzględniono w zaleceniu 2010/572/UE, na przykład kwestię jednolitego stosowania art. 10 dyrektywy 2002/19/WE i kwestię przyjęcia jednolitego podejścia w zakresie obliczania cen hurtowego dostępu do sieci miedzianych.

NAŁOŻENIE OBOWIĄZKU NIEDYSKRYMINACJI

Zapewnienie równowagi dostępu

- (12) Jedną z głównych przeszkód utrudniających rzeczywiste zapewnienie równych szans podmiotom ubiegającym się o dostęp do sieci łączności elektronicznej jest preferencyjne traktowanie przedsiębiorstw niższego szczebla, na przykład jednostek detalicznych operatora zintegrowanego pionowo posiadającego znaczącą pozycję rynkową, poprzez stosowanie dyskryminacji o charakterze cenowym oraz dyskryminacji o charakterze pozacenowym (na przykład dyskryminacji związanej z jakością usług, dostępem do informacji, taktiką opóźniania, nadmiernymi wymaganiami i strategicznym projektowaniem zasadniczych cech produktu). W związku z tym wykrycie pozacenowych zachowań dyskryminacyjnych i reagowanie na nie jest niezwykle trudne, jeżeli zastosowanie ma jedynie ogólny obowiązek niedyskryminacji. Dlatego ważne jest, aby zapewnić rzeczywistą równowagę dostępu poprzez rygorystyczne stosowanie zasady niedyskryminacji i poprzez wprowadzenie skutecznych środków monitorowania i egzekwowania obowiązków.
- (13) Jeśli chodzi o zwalczanie zachowań dyskryminacyjnych i zapobieganie im, Komisja odnotowała znaczne różnice między podejściami regulacyjnymi wybranymi przez krajowe organy regulacyjne. Komisja uważa, że równowagę produktów (EoI) jest zasadniczo najpewniejszym sposobem zapewnienia skutecznej ochrony przed dyskryminacją, ponieważ podmioty ubiegające się o dostęp będą mogły konkurować z przedsiębiorstwami niższego szczebla stanowiącymi część pionowo zintegrowanych operatorów o znaczącej pozycji rynkowej, używając dokładnie tego samego zestawu regulowanych produktów hurtowych oraz z zastosowaniem takich samych cen i takich samych procesów transakcyjnych. Ponadto, w przeciwieństwie do koncepcji równowagi wyników (EoO), równowaga produktów jest odpowiedniejsza do celów zapewnienia przejrzystości i rozwiązania problemu asymetrii informacji.

⁽¹⁾ Zalecenie Komisji 2010/572/UE z dnia 20 września 2010 r. w sprawie regulowanego dostępu do sieci dostępu nowej generacji (Dz.U. L 251 z 25.9.2010, s. 35).

- (14) Na mocy art. 8 ust. 4 dyrektywy 2002/19/WE krajowe organy regulacyjne są zobowiązane do zapewnienia, by obowiązki regulacyjne nałożone w odpowiedzi na wyznaczenie operatora posiadającego znaczącą pozycję na rynku opierały się na charakterze stwierzonego problemu i były proporcjonalne w świetle art. 8 ust. 5 dyrektywy 2002/21/WE, w szczególności w świetle jej art. 8 ust. 5 lit. b). Oferowanie regulowanych produktów hurtowych na zasadzie równoważności produktów prawdopodobnie pociągnie za sobą wyższe koszty przestrzegania obowiązków niż w przypadku mniej rygorystycznych obowiązków niedyskryminacji, ze względu na niezbędne dostosowanie systemów. Ponadto operator o znaczącej pozycji rynkowej nie byłby w stanie czerpać niektórych korzyści z synergii pionowej, ponieważ mógłby korzystać tylko z tych samych produktów hurtowych, które oferuje swoim konkurentom. Wyższe koszty przestrzegania obowiązków powinny być jednak mierzone w kontekście korzyści, jakie przyniesie większa konkurencja na rynku niższego szczebla.
- (15) W tym względzie jest mniej prawdopodobne, że zobowiązanie operatora o znaczącej pozycji rynkowej do udostępniania dotychczasowych produktów hurtowych opartych na technologii miedzianej przy użyciu istniejących systemów na zasadzie równoważności produktów zapewni wystarczające korzyści netto, aby spełnić kryterium proporcjonalności, ze względu na wyższe koszty przebudowy istniejących systemów zaopatrzenia i wsparcia operacyjnego, jaka byłaby konieczna w celu zapewnienia zgodności z zasadą równoważności produktów. W odróżnieniu od tego jest prawdopodobne, że zobowiązanie operatora o znaczącej pozycji rynkowej do udostępniania, na zasadzie równoważności produktów, hurtowych produktów opartych na NGA, które w wielu przypadkach są dostarczane za pośrednictwem nowych systemów, zapewni wystarczające korzyści netto, a tym samym będzie proporcjonalne, ze względu na stosunkowo niższe koszty przyrostowe przestrzegania obowiązków związanych z zapewnieniem zgodności nowo wybudowanych systemów z zasadą równoważności produktów. Przed dostarczeniem nowych produktów do swoich jednostek detalicznych operator o znaczącej pozycji rynkowej powinien mieć możliwość zapewnienia równoważności produktów na etapie projektowania nowych produktów, przy zachowaniu proporcjonalnych kosztów.
- (16) Uwzględniając potencjalnie wysokie koszty przestrzegania obowiązków, zobowiązanie operatora o znaczącej pozycji rynkowej do wdrożenia zasady równoważności produktów na wszystkich poziomach łańcucha wartości może być nieproporcjonalne. W związku z tym krajowe organy regulacyjne będą musiały najpierw określić poziom, na którym, po uwzględnieniu okoliczności krajowych, wprowadzenie zasady równoważności produktów przyniosłoby największe korzyści dla konkurencji i innowacji, a następnie ocenić, czy wprowadzenie zasady równoważności produktów byłoby również odpowiednim i proporcjonalnym środkiem na dalszych poziomach. Ze względu na fakt, iż wprowadzenie zasady równoważności produktów może zapewnić większą liczbę innowacji na rynku detalicznym, równoważność produktów należy zasadniczo wprowadzać na jak najgłębszym poziomie sieci, na którym możliwe jest długofalowe zapewnienie skutecznej i trwałej konkurencji. W państwach członkowskich, w których funkcjonuje duża liczba operatorów o znaczącej pozycji rynkowej działających na małą skalę, wprowadzenie zasady równoważności produktów w odniesieniu do każdego z nich może być nieproporcjonalne.
- (17) W przypadku gdy krajowe organy regulacyjne stwierdzą, że obowiązek dostarczania regulowanych produktów hurtowych na zasadzie równoważności produktów jest nieproporcjonalny, należy zastosować model równoważności wyników, który zapewnia, że produkty hurtowe dostarczane operatorom alternatywnym — choć nie przy użyciu tych samych systemów i procesów — są porównywalne pod względem funkcjonalności i ceny do produktów, z których korzysta sam zintegrowany pionowo operator o znaczącej pozycji rynkowej.
- (18) Decyzja o wprowadzeniu modelu równoważności produktów tam, gdzie jest to stosowne, uzasadnione i proporcjonalne, oraz po przeprowadzeniu konsultacji zgodnie z art. 6 i 7 dyrektywy 2002/21/WE, stanowi nałożenie obowiązku niedyskryminacji na mocy art. 10 dyrektywy 2002/19/WE, pozostając bez uszczerbku dla (i) potencjalnego nałożenia obowiązku podziału funkcjonalnego na mocy art. 13a dyrektywy 2002/19/WE, w sytuacji gdy krajowy organ regulacyjny stwierdza, że odpowiednie obowiązki (w tym obowiązki niedyskryminacji, takie jak wprowadzenie zasady równoważności produktów) nie zapewniły skutecznej konkurencji; (ii) wszelkich przypadków dobrowolnego podziału zgodnie z art. 13b dyrektywy 2002/19/WE; oraz (iii) analizy warunków konkurencji w obszarach, na których ma miejsce wspólne doprowadzanie sieci światłowodowych do domów (ang. Fibre to the Home, FTTH), które zalecono w pkt 28 zalecenia z 2010/572/UE.
- (19) Rabaty ilościowe lub długoterminowe porozumienia w sprawie cen dostępu są ważnym narzędziem służącym do wspierania inwestycji w NGA, w szczególności w sytuacji niskiego zainteresowania wśród konsumentów, i mogą być zgodne z podejściem przewidującym zapewnienie równoważności produktów i równoważności wyników. Jednakże aby mieć pewność, że efektywni konkurenci mają możliwość wejścia na rynek, krajowe organy regulacyjne powinny akceptować rabaty ilościowe oferowane przez operatorów o znaczącej pozycji rynkowej swoim własnym przedsiębiorstwom działającym na rynku niższego szczebla, na przykład swoim jednostkom detalicznym, tylko w przypadku, gdy rabaty te nie przekraczają najwyższego rabatu ilościowego przyznawanego w dobrej wierze podmiotom zewnętrznym ubiegającym się o dostęp. Podobnie, krajowe organy regulacyjne powinny akceptować długoterminowe porozumienia w sprawie cen dostępu zawierane przez operatorów o znaczącej pozycji rynkowej z ich własnymi przedsiębiorstwami niższego szczebla, np. z ich jednostkami detalicznymi, tylko w przypadku, gdy w porozumieniach tych nie przewiduje się wyższych niżek niż najwyższa zniżka przyznana w dobrej wierze podmiotom zewnętrznym ubiegającym się o dostęp.
- Zapewnienie jako minimum możliwości technicznego powielenia nowych ofert detalicznych operatora o znaczącej pozycji rynkowej**
- (20) Niezależnie od tego, jaką koncepcję równoważności przyjął krajowy organ regulacyjny, w przypadku gdy uzna on, że nałożenie obowiązku niedyskryminacji na mocy art. 10 dyrektywy 2002/19/WE jest odpowiednie,

proporcjonalne i obiektywnie uzasadnione, w celu zapewnienia równych szans należy zapewnić, aby alternatywne podmioty ubiegające się o dostęp miały techniczne możliwości powielenia oferty detalicznej operatora o znaczącej pozycji rynkowej w oparciu o regulowany hurtowy produkt, który otrzymują. Mimo iż krajowe organy regulacyjne nie muszą szczegółowo określać dokładnej specyfikacji hurtowych produktów dostępu, powinny one zapewnić przeprowadzenie testu możliwości technicznego powielenia nowej usługi detalicznej lub nowego pakietu detalicznego, zapewniając analizę kilku czynników.

- (21) Przy przeprowadzaniu testu możliwości technicznego powielenia lub oceniając wyniki testu przeprowadzonego przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej, krajowe organy regulacyjne powinny również uwzględnić ryzyko monopolizacji rynku niższego szczebla poprzez nową ofertę i wpływ na innowacje. Przykładowo, odpowiedni hurtowy produkt dostępu należy udostępnić podmiotom ubiegającym się o dostęp w stosownym terminie przed wprowadzeniem odpowiadającej mu oferty detalicznej przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej, tak aby zapobiec uzyskaniu przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej niewłaściwej przewagi czasowej, uwzględniając konieczność opracowania i dostosowania przez operatora alternatywnego jego własnych systemów i procesów w celu udostępnienia nowej konkurencyjnej usługi detalicznej.
- (22) Ze względu na znaczenie, jakie ma dla konkurencji zapewnienie możliwości technicznego powielenia, istotne jest, aby regulowany dostawca o znaczącej pozycji rynkowej zapewniał techniczną możliwość powielenia nowych ofert detalicznych przed ich wprowadzeniem i przez cały czas ich obowiązywania. W związku z tym test możliwości technicznego powielenia można przeprowadzić przed wprowadzeniem nowej oferty detalicznej lub po jej wprowadzeniu, w zależności od tego, kiedy krajowy organ regulacyjny uzna to za stosowne. Przykładowo, w sytuacji gdy na mocy krajowych przepisów dotyczących prawnie chronionych informacji krajowy organ regulacyjny ma ograniczone możliwości upublicznienia danych dotyczących działalności gospodarczej operatora o znaczącej pozycji rynkowej, może on zdecydować o przeprowadzeniu testu możliwości technicznego powielenia po wprowadzeniu przedmiotowych usług detalicznych.

MONITOROWANIE PRZESTRZEGANIA OBOWIĄZKÓW DOTYCZĄCYCH NIEDYSKRIMINACJI

Kluczowe wskaźniki efektywności

- (23) Ze względu na to, że nie można dokonać przejrzystego porównania jakości usług świadczonych przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej swoim jednostkom z jakością usług świadczonych przez niego zewnętrznym podmiotom ubiegającym się o dostęp, często trudno jest wykryć zachowanie dyskryminacyjne, a co za tym idzie, trudno jest egzekwować przepisy dotyczące niedyskryminacji określone w art. 10 dyrektywy 2002/19/WE. Kluczowe wskaźniki efektywności są najbardziej odpowiednim narzędziem służącym do wykrywania potencjalnych zachowań dyskryminacyjnych i do zwiększenia przejrzystości w odniesieniu do jakości regulowanych

hurtowych produktów dostępu udostępnianych na właściwych rynkach przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej. W celu zwiększenia przejrzystości i zaufania na rynkach krajowe organy regulacyjne mogą ułatwić – poprzez odpowiednie fora branżowe – zawieranie umów między operatorem o znaczącej pozycji rynkowej a zewnętrznymi podmiotami ubiegającymi się o dostęp w sprawie szczegółowych kluczowych wskaźników efektywności, oraz mogą zapewniać kontrolowanie i publikowanie tych kluczowych wskaźników efektywności w sposób, który pozwoli na wczesne wykrywanie potencjalnych zachowań dyskryminacyjnych. Kluczowe wskaźniki efektywności powinny być związane z kluczowymi działaniami w procesie dostarczania usług i powinny obejmować jego wszystkie aspekty, tj. procedurę składania zamówień, dostawę lub świadczenie usługi, jakość usługi, w tym występowanie awarii i czas napraw awarii, a także migrację podmiotów ubiegających się o dostęp między poszczególnymi regulowanymi produktami hurtowymi.

Umowy o poziomie świadczonych usług i gwarancje poziomu usług

- (24) Aby w pełni zapewnić brak dyskryminacji, kluczowym wskaźnikiem efektywności powinny towarzyszyć umowy o poziomie świadczonych usług i gwarancje poziomu usług. Zawieranie umów o poziomie świadczonych usług gwarantuje podmiotom ubiegającym się o dostęp świadczenie usługi o uzgodnionym poziomie jakości, podczas gdy stosowanie odpowiednich gwarancji poziomu usług działa jako środek zniechęcający do zachowań dyskryminacyjnych. Krajowe organy regulacyjne powinny uczestniczyć w pracach nad umowami o poziomie świadczonych usług, na przykład poprzez zatwierdzanie umów o poziomie świadczonych usług opracowanych przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej w ramach regulacyjnej oferty ramowej.

METODY KALKULACJI KOSZTÓW

Zalecane metody kalkulacji kosztów

- (25) Aby osiągnąć cele ram regulacyjnych, należy zastosować taką metodę kalkulacji kosztów, która prowadzi do cen dostępu odtwarzających w jak największym stopniu ceny, których można oczekiwać na rynku, na którym panuje skuteczna konkurencja. Tego rodzaju metoda kalkulacji kosztów powinna opierać się na nowoczesnej, efektywnej sieci, odzwierciedlać konieczność zapewnienia w dłuższym okresie stabilnych i przewidywalnych cen hurtowego dostępu do sieci miedzianych, nienarażonych na zmiany i zakłócenia, w celu stworzenia jasnych ram dla inwestycji, oraz powinna umożliwiać generowanie zorientowanych kosztowo cen hurtowego dostępu do sieci miedzianych, które służą jako odniesienie dla usług NGA, a także powinna w odpowiedni i jednolity sposób uwzględniać skutki malejącego zapotrzebowania spowodowanego przechodzeniem z sieci miedzianych na sieci NGA, tj. powinna zapobiegać sztucznemu podnoszeniu cen hurtowego dostępu do sieci miedzianych, jakie mogłoby mieć miejsce w wyniku przechodzenia klientów do sieci NGA operatora o znaczącej pozycji rynkowej.

- (26) Zwrot kosztów stanowi kluczową zasadę w kalkulacji kosztów. Gwarantuje ona, że operatorzy są w stanie pokryć koszty poniesione w wyniku efektywnej działalności i uzyskać odpowiedni zwrot z zainwestowanego kapitału.
- (27) Metoda kalkulacji kosztów, która umożliwi nadanie odpowiedniego sygnału „build-or-buy”, pozwala na utrzymanie równowagi między umożliwianiem skutecznego wejścia na rynek a zapewnianiem wystarczających zachęt do inwestycji, mających na celu zwłaszcza budowę sieci NGA, a zatem zapewnianie nowych i szybszych usług szerokopasmowych o wyższej jakości.
- (28) Zalecana metoda kalkulacji kosztów powinna zapewnić przejrzystość i spójność w obrębie całej Unii. Powinna również zapewnić odzwierciedlenie charakterystycznych okoliczności krajowych w ramach podejścia zakładającego przyjęcie jednolitego modelu.
- (29) Do celów ustalania cen regulowanych hurtowych usług dostępu kryteria te najlepiej spełnia metoda oddolnej kalkulacji kosztów oparta na modelu długookresowych kosztów przyrostowych plus (BU LRIC+). W ramach tej metody tworzy się model przyrostowych kosztów kapitałowych (w tym utopionych) oraz kosztów operacyjnych ponoszonych przez hipotetycznego efektywnego operatora podczas świadczenia wszystkich usług dostępu i dodaje się narzut kosztów wspólnych w celu ich pełnego odzyskania. W związku z tym metoda BU LRIC+ umożliwia odzyskanie wszystkich kosztów poniesionych w wyniku efektywnej działalności.
- (30) Metoda BU LRIC+ kalkuluje zorientowane przyszłościowo koszty bieżące (tj. w oparciu o nowoczesne technologie, spodziewany popyt itd.), które efektywny operator sieci musiałby obecnie ponieść w celu zbudowania nowoczesnej sieci przystosowanej do świadczenia wszystkich wymaganych usług. W związku z tym model BU LRIC+ zapewnia właściwe i skuteczne sygnały dotyczące wejścia na rynek.
- (31) W sytuacjach gdy sieci kablowe, sieci światłowodowe (FttX) oraz, w mniejszym stopniu, sieci łączności ruchomej (zwłaszcza sieci łączności ruchomej LTE – ang. Long Term Evolution) konkurują z sieciami miedzianymi, operatorzy o znaczącej pozycji rynkowej reagują na tego rodzaju zagrożenie ze strony konkurencji poprzez modernizację swoich sieci miedzianych i stopniowe zastępowanie ich NGA. W związku z tym, iż żaden operator nie wybudowałby obecnie sieci tylko miedzianej, w ramach metody BU LRIC+ oblicza się koszty bieżące uruchomienia nowoczesnej i efektywnej sieci NGA.
- (32) Taka efektywna sieć NGA składałaby się w całości lub częściowo z elementów optycznych, w zależności od sytuacji w danym kraju, i powinna umożliwiać realizowanie celów „Europejskiej agendy cyfrowej” dotyczących przepustowości, zasięgu i stopnia rozpowszechnienia.
- (33) Wycena aktywów takiej sieci NGA według kosztów bieżących najlepiej oddaje leżące u jej podstaw procesy konkurencji oraz, w szczególności, odtwarzalność aktywów.
- (34) W odróżnieniu od takich aktywów, jak np. sprzęt techniczny i nośnik służący do transmisji (np. włókna światłowodowe), obiekty inżynierii teletechnicznej (na przykład kanalizacja techniczna, rowy i słupy) są aktywami, które prawdopodobnie nie będą odtwarzane. Oczekuje się, że rozwój technologii oraz poziom konkurencji i popytu na poziomie detalicznym nie umożliwią alternatywnym operatorom budowy równoległych obiektów inżynierii teletechnicznej, przynajmniej w przypadku, gdy dotychczasowe obiekty infrastruktury inżynierii teletechnicznej mogą być ponownie wykorzystywane do celów budowy sieci NGA.
- (35) W zalecanej metodzie kalkulacji kosztów regulacyjna wartość aktywów (ang. Regulatory Asset Base, RAB) odpowiadająca dotychczasowym obiektom inżynierii teletechnicznej, które mogą być ponownie wykorzystane, jest określana na podstawie kosztów bieżących, z uwzględnieniem dotychczasowego okresu użytkowania aktywów, a tym samym kosztów odzyskanych już przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej. Takie podejście zapewnia efektywne sygnały dotyczące wejścia na rynek w odniesieniu do decyzji w sprawie budowy lub zakupu i zapobiega odzyskiwaniu zbyt dużej ilości kosztów dotychczasowych obiektów inżynierii teletechnicznej, które mogą być ponownie wykorzystane. Z punktu widzenia skutecznego wejścia na rynek i zachowania zachęt do inwestycji odzyskiwanie zbyt dużej ilości kosztów byłoby nieuzasadnione, ponieważ opcja dotycząca budowy nie jest ekonomicznie wykonalna dla tej kategorii aktywów.
- (36) W celu obliczenia bieżących kosztów na potrzeby regulacyjnej wartości aktywów odpowiadającej dotychczasowym obiektom inżynierii teletechnicznej, które mogą być ponownie wykorzystane, stosowana będzie metoda indeksacji. Metoda ta jest preferowana ze względu na to, że jest praktyczna, niezawodna i przejrzysta. Opiera się ona na historycznych danych dotyczących wydatków, zakumulowanej amortyzacji i stopnia umorzenia w zakresie, w jakim są one dostępne w korporacyjnych lub regulacyjnych sprawozdaniach księgowych i sprawozdaniach finansowych regulowanego operatora o znaczącej pozycji rynkowej, oraz na publicznie dostępnym wskaźniku cen, takim jak np. wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych.
- (37) Z tego powodu wstępna regulacyjna wartość aktywów dotychczasowych obiektów infrastruktury inżynierii teletechnicznej zostanie ustalona na poziomie regulacyjnej wartości księgowej, pomniejszona o wysokość skumulowanej amortyzacji w momencie kalkulacji i zindeksowana o odpowiedni wskaźnik cen, taki jak np. wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych.
- (38) Wstępna regulacyjna wartość aktywów zostanie następnie zablokowana i przeniesiona z jednego okresu regulacyjnego do drugiego. Zablokowanie regulacyjnej wartości aktywów gwarantuje, że w momencie gdy wartość nieodtworzalnego dotychczasowego obiektu inżynierii teletechnicznej, który może zostać ponownie wykorzystany, jest w pełni zamortyzowana, taki obiekt nie jest już wliczany do regulacyjnej wartości aktywów i w związku z tym nie stanowi on już kosztów dla podmiotu ubiegającego się o dostęp, w taki sam sposób, jak nie stanowi już kosztów dla operatora o znaczącej pozycji rynkowej. Takie podejście zapewni ponadto operatorowi o znaczącej pozycji rynkowej odpowiednie wynagrodzenie i równocześnie w dłuższym okresie zapewni pewność prawa zarówno operatorowi o znaczącej pozycji rynkowej, jak i podmiotom ubiegającym się o dostęp.

- (39) Liczba aktywnych miedzianych linii abonenckich/pętli lokalnych maleje, ponieważ klienci przechodzą na sieci kablowe, światłowodowe i/lub sieci łączności ruchomej. Zastosowanie jednego modelu efektywnej sieci NGA w odniesieniu do produktów dostępowych opartych na sieciach miedzianych i NGA neutralizuje inflacyjny efekt wolumenowy, który powstaje przy zastosowaniu modelu sieci miedzianej, w sytuacji gdy stałe koszty sieci rozkładane są na malejącą liczbę aktywnych łączy miedzianych. Umożliwia to stopniowe przeniesienie ruchu z sieci miedzianych do NGA podczas wdrażania i przechodzenia na NGA. Jedynie ruch przeniesiony do innych rodzajów infrastruktury (na przykład do sieci kablowych, sieci łączności ruchomej), które nie są uwzględnione w modelu kalkulacji kosztów, pociąga za sobą wzrost kosztów jednostkowych.
- (40) W świetle zasady neutralności technologicznej i różnych uwarunkowań krajowych krajowe organy regulacyjne powinny mieć pewien stopień swobody pozwalający na stworzenie modelu takiej nowoczesnej i efektywnej sieci NGA. Sieć NGA może być zatem oparta na różnych technologiach dostępu i topologiach sieci, które są dostępne dla operatorów w celu wdrożenia sieci NGA.
- (41) Za nowoczesną i efektywną sieć NGA można uznać sieć FttH, sieć FttC bądź połączenie obu tych sieci. W ramach tego podejścia koszt obliczony dla sieci NGA powinien zostać dostosowany w taki sposób, aby uwzględniał odmienne właściwości sieci miedzianej. Wymaga to oszacowania różnicy między kosztem produktu dostępu opartym na NGA a kosztem produktu dostępu opartym wyłącznie na sieci miedzianej poprzez dokonanie odpowiednich dostosowań w infrastrukturze sieci w modelu NGA, w celu określenia cen hurtowego dostępu do sieci miedzianej. Ustalając okres użytkowania aktywów w modelowej sieci FttC, krajowe organy regulacyjne powinny uwzględnić przewidywany rozwój technologiczny i sieciowy różnych elementów sieci.
- (42) W przypadku gdy topologia sieci NGA, dla której ma być stworzony model, różni się od sieci miedzianej w stopniu uniemożliwiającym dostosowanie infrastruktury sieci w modelu infrastruktury sieci NGA, krajowe organy regulacyjne mogą uzyskać koszt dostępu do sieci miedzianej poprzez stworzenie modelu nakładkowej sieci NGA, w sytuacji gdy dwie równoległe sieci (miedziana i światłowodowa, FttH lub FttC) współdzielą w określonym stopniu tę samą sieć obiektów inżynierii teletechnicznej. W ramach tego podejścia inflacyjny efekt wolumenowy zostałyby zneutralizowany w przypadku obiektów inżynierii teletechnicznej, ponieważ w ramach modelu sieci miedzianej i światłowodowe wspólnie korzystająby z obiektów inżynierii teletechnicznej. Koszty jednostkowe tych obiektów, które stanowią największą część kosztów w sieci dostępowej, pozostałyby zatem stabilne.
- (43) Liczba aktywnych miedzianych linii abonenckich/pętli lokalnych maleje, ponieważ klienci przechodzą na sieci kablowe, światłowodowe i/lub sieci łączności ruchomej. Zastosowanie jednego modelu efektywnej sieci NGA w odniesieniu do produktów dostępowych opartych na sieciach miedzianych i NGA neutralizuje inflacyjny efekt wolumenowy, który powstaje przy zastosowaniu modelu sieci miedzianej, w sytuacji gdy stałe koszty sieci rozkładane są na malejącą liczbę aktywnych łączy miedzianych. Umożliwia to stopniowe przeniesienie ruchu z sieci miedzianych do NGA podczas wdrażania i przechodzenia na NGA. Jedynie ruch przeniesiony do innych rodzajów infrastruktury (na przykład do sieci kablowych, sieci łączności ruchomej), które nie są uwzględnione w modelu kalkulacji kosztów, pociąga za sobą wzrost kosztów jednostkowych.
- (44) Zgodnie z zasadami przejrzystości i przewidywalności regulacyjnej, a także ze względu na konieczność zapewnienia stabilności cen, Komisja ustanowiła przedział cen, w którym według jej przewidywań znajdują się średnie miesięczne ceny w całej UE pełnego dostępu do uwolnionych lokalnych pętli abonenckich w sieciach miedzianych (netto) w przypadku zastosowania zalecanej metody kalkulacji kosztów.
- (45) Głównym celem ustanowienia tego przedziału jest zapewnienie wskazówek dla krajowych organów regulacyjnych na temat tego, kiedy należy wdrożyć metodę kalkulacji kosztów, tak aby zrealizować ogólny cel zalecenia, jakim jest zapewnienie stabilności i przewidywalności cen dostępu do sieci miedzianych. Jeżeli w momencie wejścia w życie niniejszego zalecenia regulowane ceny dostępu do uwolnionych lokalnych pętli abonenckich w sieciach miedzianych znajdują się poza tym przedziałem w danym państwie członkowskim, krajowe organy regulacyjne odpowiedzialne za wdrożenie zalecanej metody kalkulacji kosztów w takim państwie członkowskim powinny wdrożyć tę metodę tak szybko, jak to możliwe. Ma im to umożliwić ocenę tego, czy wyniki zastosowania zalecanej metody kalkulacji kosztów zobowiązują je do wprowadzenia stopniowych dostosowań cen do dnia 31 grudnia 2016 r., zwłaszcza w tych państwach członkowskich, w których ceny dostępu nie są aktualnie zorientowane kosztowo i w których w związku z tym prawdopodobnie konieczne będą większe dostosowania cen. W celu uniknięcia wątpliwości niniejsze zalecenie nie wymaga od krajowych organów regulacyjnych wprowadzania cen dostępu w ramach wspomnianego przedziału, jeżeli krajowy organ regulacyjny stosuje zalecaną metodę kalkulacji kosztów lub gdy zastosowana metoda jest zgodna z pkt 40.
- (46) Ceny dostępu uważa się za stabilne, nawet jeżeli w wartościach nominalnych zmieniają się zgodnie z pewną tendencją. Nie powinny one jednak ulegać znaczącym wahaniom w odpowiednim okresie czasu, zachowując tym samym swoją przewidywalność.
- (47) Zgodnie z zasadami przejrzystości i przewidywalności regulacyjnej, a także ze względu na konieczność zapewnienia stabilności cen, stosowane obecnie metody inne niż zalecana metoda kalkulacji kosztów również mogą spełniać warunki określone w pkt 40. Zastosowanie tej zasady w odniesieniu do poszczególnych państw członkowskich powinno zostać ocenione odrębnie w każdym indywidualnym przypadku i należy tego dokonać na wczesnym etapie w ramach zgłoszenia skierowanego do Komisji, BEREC i innych krajowych organów regulacyjnych przed dniem 31 grudnia 2016 r.

Wdrażanie metody kalkulacji kosztów

- (43) Konieczne jest zapewnienie wystarczająco długiego okresu przejściowego, aby uniknąć niepotrzebnych zakłóceń i zapewnić stabilne i przejrzyste podejście regulacyjne. Mając na uwadze, że krajowe organy regulacyjne powinny wdrożyć zalecaną metodę kalkulacji kosztów

(48) W przypadku krajowych organów regulacyjnych, które dysponują ograniczonymi środkami, w celu przygotowania zalecanego modelu kalkulacji kosztów wyjątkowo konieczny może być dodatkowy okres przejściowy wykraczający poza 2016 r. W takich okolicznościach krajowy organ regulacyjny powinien rozważyć możliwość ustalenia cen tymczasowych w oparciu o poziom odniesienia uwzględniający jedynie średnią z cen dostępu ustalonych przez krajowe organy regulacyjne zgodnie z warunkami określonymi w niniejszym zaleceniu. W okresie przejściowym krajowe organy regulacyjne, których to dotyczy, mogą zwrócić się do BEREC o wsparcie praktyczne oraz o wytyczne mające na celu rozwiązanie kwestii ograniczonych środków, a zwłaszcza kwestii związanych z kosztem wdrożenia zalecanej metody kalkulacji kosztów.

NIEWPROWADZANIE REGULOWANYCH CEN HURTOWEGO DOSTĘPU W ODNIESIENIU DO SIECI NGA

(49) W celu promowania efektywnych inwestycji oraz innowacji, zgodnie z art. 8 ust. 5 lit. d) dyrektywy 2002/21/WE, ważne jest, by ze względu na istniejącą niepewność co do popytu na bardzo szybkie usługi szerokopasmowe zapewnić operatorom inwestującym w sieci NGA pewien stopień elastyczności w ustalaniu cen, tak aby mogli oni przeprowadzać odpowiednie badania pułapów cenowych i realizować stosowną politykę cen penetracyjnych. Pozwoliłoby to operatorom o znaczącej pozycji rynkowej i podmiotom ubiegającym się o dostęp na współdzielenie części ryzyka inwestycyjnego dzięki różnicowaniu cen hurtowego dostępu według poziomu zaangażowania podmiotów ubiegających się o dostęp. Mogłoby to spowodować obniżenie cen w przypadku długoterminowych umów z gwarancjami dotyczącymi wolumenu zakupionych usług hurtowych, co wskazywałoby, że podmioty ubiegające się o dostęp przyjmują na siebie część ryzyka związanego z brakiem pewności popytowej. Ponadto elastyczność ustalania cen na poziomie hurtowym jest niezbędna, aby umożliwić zarówno podmiotowi ubiegającemu się o dostęp, jak i jednostce detalicznej operatora o znaczącej pozycji rynkowej wprowadzanie zróżnicowanych cen na detalicznym rynku sprzedaży dostępu szerokopasmowego w celu lepszego uwzględnienia preferencji konsumentów oraz zwiększenia nasycenia rynku bardzo szybkich usług szerokopasmowych.

(50) Zgodnie z pkt 48–57, aby tego rodzaju elastyczność w ustalaniu cen nie prowadziła do nadmiernych cen na rynkach, na których stwierdzono istnienie operatorów o znaczącej pozycji rynkowej, powinny jej towarzyszyć dodatkowe zabezpieczenia chroniące konkurencję. W tym celu bardziej rygorystyczne przepisy dotyczące obowiązku niedyskryminacji, przewidujące wprowadzenie zasady równoważności produktów i możliwości technicznego powielenia, należy uzupełnić poprzez zagwarantowanie możliwości ekonomicznej odtwarzalności produktów niższego szczebla, w połączeniu z regulacją cen hurtowych produktów dostępu do sieci miedzianej.

(51) Aby zapewnić przejrzystość i ułatwić monitorowanie zmian w środowisku inwestycyjnym obejmującym usługi szerokopasmowe NGA, jak również zapewnić warunki konkurencyjne, krajowe organy regulacyjne powinny

zwrócić się do operatorów o przekazywanie im swoich aktualizowanych na bieżąco planów inwestycyjnych i planów dotyczących rozwoju sieci NGA. Wyniki takiego monitorowania posłużą również jako wkład do procesu monitorowania, którego dokona specjalna grupa ekspertów BEREC i Komisji, o której mowa w motywie 69.

(52) W świetle korzyści wynikających z elastyczności w ustalaniu cen w tych okolicznościach, w ramach zalecanego podejścia przyjmuje się, że ceny hurtowego dostępu do pasywnych hurtowych produktów NGA lub niefizycznych lub wirtualnych hurtowych produktów NGA zapewniających równoważne funkcje podlegają wystarczającej presji konkurencyjnej (tj. problemy w zakresie konkurencji związane z cenami uważa się za skutecznie rozwiązane), gdy: (i) istnieje wyraźna presja cenowa na poziomie detalicznym wynikająca z konkurencji infrastrukturalnej lub istnieje cena referencyjna stanowiąca zapórę cenową oparta na zorientowanych kosztowo cenach hurtowego dostępu do sieci miedzianej; oraz (ii) wprowadzono test możliwości ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*, w przypadkach gdy nie należy wprowadzać regulacji cen hurtowych; oraz (iii) istnieje obowiązek świadczenia usług dostępu hurtowego zgodnie z zasadą równoważności produktów. Innymi słowy, w przypadku gdy stosowana jest zasada równoważności produktów i krajowe organy regulacyjne uznają, iż zostały wprowadzone określone powyżej środki ochrony konkurencji, nie powinny one wprowadzać regulowanych cen dostępu w odniesieniu do tych hurtowych produktów dostępu NGA.

(53) W przypadku aktywnych produktów hurtowych w sieci NGA wystarczające środki ochrony konkurencji istnieją, jeżeli podmioty ubiegające się o dostęp mogą korzystać z produktów wyższego szczebla na rynku dostępu do infrastruktury sieciowej (takich jak np. uwolniony dostęp lub wirtualny uwolniony dostęp), które są dostarczane na zasadzie równoważności produktów, pod warunkiem że rzeczywiste wykorzystanie takich produktów wyższego szczebla lub obecność alternatywnej infrastruktury stwarza wyraźną presję cenową na poziomie detalicznym, w związku z czym na poziomie hurtowym nie są konieczne dodatkowe środki ochrony.

(54) Taka wyraźna presja cenowa na poziomie detalicznym nie byłaby wystarczająco silna, aby możliwe było stwierdzenie, że na właściwym rynku hurtowym panuje skuteczna konkurencja i że w związku z tym żaden operator nie posiada znaczącej pozycji rynkowej. Presja ta powinna jednak uniemożliwić operatorowi o znaczącej pozycji rynkowej na poziomie hurtowym ustalanie nadmiernych cen detalicznych.

(55) Niewprowadzenie lub zniesienie regulowanych cen hurtowego dostępu w odniesieniu do sieci NGA zgodnie z pkt 48 i 49 pozostaje bez uszczerbku dla środków podjętych w celu rozwiązania problemu niewystarczającej marży stwierdzonego podczas przeprowadzania testu ekonomicznej odtwarzalności *ex ante* zgodnie z niniejszym zaleceniem do celów ochrony konkurencji w przypadkach, w których regulacja cen hurtowych nie powinna być wprowadzana w stosunku do operatora o znaczącej pozycji rynkowej.

- (56) W przypadku gdy produkt oferowany przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej w dotychczasowej sieci dostępowej nie jest już w stanie wywierać wyraźnej presji cenowej na poziomie detalicznym na produkt NGA (np. w przypadku likwidacji sieci miedzianej), zasadniczo mógłby być zastąpiony przez produkt oparty na NGA dostosowany w taki sposób, aby miał takie same właściwości. Nie przewiduje się jednak, aby w najbliższej przyszłości lub przed 2020 r. konieczne było wprowadzenie takiego produktu referencyjnego opartego na NGA.
- (57) Krajowy organ regulacyjny powinien określić proces wdrażania zasady równoważności produktów po zasięgnięciu opinii operatora o znaczącej pozycji rynkowej i zainteresowanych stron. Część przyjętego środka powinien stanowić szczegółowy plan działań określający kamienie milowe niezbędne do pełnego wdrożenia zasady równoważności produktów w odniesieniu do odpowiednich produktów dostępu.
- (58) Zdecydowane zobowiązanie się do terminowego wdrożenia środków w zakresie niedyskryminacji powinno stanowić wystarczający środek ochronny umożliwiający wprowadzenie elastyczności w ustalaniu cen przed pełnym wdrożeniem planu działania, a także może mieć natychmiastowy korzystny wpływ na zachęty do inwestowania. Z drugiej strony, pewna uznaniowość krajowych organów regulacyjnych w sprawie harmonogramu wdrażania elastyczności ustalania cen jest niezbędna w celu ochrony konkurencji, w szczególności w celu uniknięcia ryzyka zakłóceń istniejących umów o dostępie.
- (59) Fakt niedotrzymania przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej zobowiązań określonych w planie działań powinien pociągnąć za sobą konsekwencje, które powinny mieć odstrasżający skutek. W szczególności niespełnienie jednego lub kilku warunków związanych z kamieniami milowymi planu działania powinno oznaczać brak możliwości założenia, że wprowadzono zasadę równoważności produktów, tak jak przewidziano w pkt 51 niniejszego zalecenia. W efekcie nie są już spełnione warunki niedyskryminacji, których spełnienie umożliwia nienakładanie lub nieutrzymanie regulowanych cen hurtowego dostępu w przypadku sieci NGA, i powinno to doprowadzić do przywrócenia regulowanych cen hurtowego dostępu lub do sytuacji, w której krajowy organ regulacyjny, korzystając ze swoich uprawnień, nakłada kary zgodnie z ramami regulacyjnymi.
- (60) Aby możliwe było wprowadzenie regulowanych cen hurtowego dostępu w wyniku niespełnienia obowiązku niedyskryminacji, jak określono w pkt 54, bez konieczności przeprowadzania przez krajowe organy regulacyjne nowej analizy rynku, skutek taki powinien być częścią pierwotnie zgłoszonego środka, a dane rynkowe, na których krajowy organ regulacyjny oparł swoją pierwotną analizę rynku, nie powinny ulec znacznej zmianie. Brak wymogu przeprowadzania nowej analizy rynku nie wpływa na obowiązek zgłaszania wszelkich zmian środków naprawczych zgodnie z procedurą art. 7.
- (61) W celu ustalenia, czy alternatywne podmioty ubiegające się o dostęp mogą odtworzyć pod względem ekonomicznym ofertę niższego szczebla udostępnioną przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej przy pomocy dostępnych regulowanych produktów hurtowych, w przypadkach gdy nie należy wprowadzać regulacji cen hurtowych, krajowy organ regulacyjny powinien przeprowadzić test ekonomicznej odtwarzalności.
- (62) Ze względu na niepewność związaną z obecnym popytem na usługi detaliczne oparte na NGA, operatorzy o znaczącej pozycji rynkowej, których produkty hurtowego dostępu NGA nie podlegają regulowanym cenom dostępu, mogą korzystać ze strategii ustalania cen penetracyjnych w celu zwiększania popytu na poziomie detalicznym na tego typu usługi detaliczne oparte na NGA. Celem testu ekonomicznej odtwarzalności, w połączeniu z innymi wprowadzonymi środkami ochrony konkurencji, takimi jak zasada równoważności produktów, test możliwości technicznego powielenia oraz wyraźna presja cenowa na poziomie detalicznym wynikająca z istnienia produktu referencyjnego w sieci miedzianej lub alternatywnej infrastruktury, jest zagwarantowanie, że operatorzy posiadający znaczącą pozycję rynkową nie nadużywają tej elastyczności w ustalaniu cen w celu wykluczania (potencjalnych) konkurentów z rynku. Wytyczne przedstawione w załączniku II są ograniczone do stosowania pkt 56.
- (63) Takie badanie pozostaje bez uszczerbku dla testów zawężenia marży przeprowadzanych *ex post* przez Komisję lub właściwe krajowe organy ds. ochrony konkurencji zgodnie z prawem konkurencji. Ponadto krajowe organy regulacyjne mogą również przeprowadzić test zawężenia marży *ex ante* w odniesieniu do regulowanych produktów hurtowych w celu upewnienia się, czy ceny hurtowego dostępu do sieci miedzianej nie utrudniają konkurencji na poziomie detalicznym lub w celu zapewnienia odpowiedniej przestrzeni ekonomicznej między różnymi produktami dostępu do sieci miedzianej. Jednakże strategii ustalania cen penetracyjnych nie należy brać pod uwagę w odniesieniu do dotychczasowych produktów opartych na technologii miedzianej ze względu na dojrzałość rynku oraz fakt, iż w odniesieniu do produktów hurtowych opartych na technologii miedzianej stosuje się zasadę orientacji kosztowej.
- (64) Krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić, aby marża między ceną detaliczną operatora o znaczącej pozycji rynkowej a ceną hurtową produktu dostępu NGA obejmowała koszty przyrostowe niższego szczebla oraz rozsądną część kosztów wspólnych. W sytuacji gdy nie należy nakładać na operatora o znaczącej pozycji rynkowej regulowanych cen hurtowych w odniesieniu do hurtowych produktów NGA i gdy dodatkowe środki ochrony konkurencji są wdrożone zgodnie z niniejszym zaleceniem, brak ekonomicznej odtwarzalności można udowodnić poprzez wykazanie, że jednostka detaliczna niższego szczebla należąca do operatora o znaczącej pozycji rynkowej nie może prowadzić dochodowej działalności w oparciu o ceny wyższego szczebla naliczane konkurentom przez jednostkę takiego operatora działającą na rynku wyższego szczebla („test równie efektywnego operatora” – ang. equally efficient operator, EEO). Wykorzystanie standardu EEO umożliwia krajowym organom regulacyjnym wspieranie inwestycji w sieci NGA realizowanych przez operatorów o znaczącej pozycji rynkowej oraz stanowi zachętę do innowacji w dziedzinie usług opartych na NGA.

- (65) W przypadku gdy panują szczególne okoliczności rynkowe, na przykład w sytuacji gdy wejście na rynek lub ekspansja rynkowa były w przeszłości utrudniane, krajowe organy regulacyjne mogą dokonać dostosowań dotyczących skali w zakresie kosztów ponoszonych przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej w celu zagwarantowania, że ekonomiczna odtwarzalność jest realną perspektywą. W takich przypadkach odpowiednio efektywna skala określona przez krajowy organ regulacyjny nie powinna wykraczać poza skalę rynku, na którym działają kwalifikujący się operatorzy w liczbie wystarczającej do zapewnienia skutecznej konkurencji.
- (66) Krajowy organ regulacyjny powinien określić i z wyprzedzeniem podać do wiadomości publicznej – w ramach środka przyjętego po przeprowadzeniu analizy rynku – procedurę i parametry, które będzie stosować w trakcie przeprowadzania testu ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*. Krajowy organ regulacyjny może przeprowadzić takie badanie przed wprowadzeniem nowej oferty detalicznej przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej, np. jeżeli krajowy organ regulacyjny uzna za właściwe, aby zsynchronizować przeprowadzenie testu ekonomicznej odtwarzalności z testem możliwości technicznego powielenia, jeżeli takowe badanie ma również być przeprowadzone przed wprowadzeniem oferty. Krajowy organ regulacyjny nie musi przeprowadzać takiego badania dla każdej nowej oferty, lecz tylko w odniesieniu do głównych produktów, które on sam określa. Krajowy organ regulacyjny może przeprowadzić badanie z własnej inicjatywy, na przykład na początkowym etapie wdrażania środka, który umożliwia elastyczność w ustalaniu cen w ramach sieci NGA, w szczególności w przypadku, gdy regulowane ceny hurtowego dostępu zostały wprowadzone w przeszłości lub w celu zareagowania na zmiany w strukturze rynku, spowodowane na przykład rozwojem technologicznym.
- (67) Przygotowany z wyprzedzeniem przez krajowy organ regulacyjny test ekonomicznej odtwarzalności powinien być wystarczająco szczegółowy i powinien obejmować jako minimum zestaw odpowiednich parametrów w celu zapewnienia operatorom przewidywalności i niezbędnej przejrzystości. Krajowe organy regulacyjne powinny stosować model LRIC+, uwzględniając przy tym zaudytowane koszty niższego szczebla ponoszone przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej, i powinny ocenić marżę pomiędzy najbardziej odpowiednimi produktami detalicznymi, w tym usługami szerokopasmowymi (głównymi produktami) a regulowanymi produktami dostępu NGA, które są wykorzystywane najczęściej lub które określono w ramach podejścia przyszłościowego jako najbardziej odpowiednie produkty, które umożliwią zapewnienie produktów detalicznych w analizowanym okresie przeglądu rynku. Projekt testu, mający zastosowanie do zaudytowanych kosztów niższego szczebla ponoszonych przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej i tylko w odniesieniu do głównych produktów, ma na celu zagwarantowanie, że ten środek ochrony nie utrudnia inwestycji w sieci NGA i nie ma negatywnego wpływu na skutki zalecanej elastyczności w ustalaniu cen. Aby nie dopuścić do subsydiowania skrośnego między poszczególnymi produktami w danym pakiecie lub w danym portfolio, krajowe organy regulacyjne powinny przeprowadzać wyłącznie test na jednym poziomie, tzn. między usługami detalicznymi a produktami dostępu NGA, które są najbardziej odpowiednie dla podmiotów ubiegających się o dostęp (takimi jak na przykład dostęp do światłowodów w szafce ulicznej, wirtualne uwolnienie). Jednakże z czasem może się okazać, że ważniejszy stanie się nowy produkt dostępu NGA (np. uwolnienie pętli światłowodowej w przełącznicy optycznej), a więc test ekonomicznej odtwarzalności trzeba będzie przeprowadzić w odniesieniu do takiego nowego produktu w miejsce produktu, który pierwotnie był najczęściej stosowany. Jeżeli sytuacja konkurencyjna na poziomie krajowym wskazuje różnice między obszarami geograficznymi pod względem stosowanych produktów dostępu NGA (na przykład w obszarach wiejskich i gęsto zaludnionych), krajowe organy regulacyjne powinny zróżnicować test w zależności od tego, które produkty określono jako najbardziej odpowiednie.
- (68) Krajowe organy regulacyjne mogą nie być w stanie znaleźć wyżej wymienionej presji konkurencyjnej na całym obszarze zdefiniowanego rynku. W sytuacjach gdy krajowe organy regulacyjne nie mogą stwierdzić, że różnice w warunkach konkurencji są stabilne w dłuższym okresie czasu i jako takie nie uzasadniają zdefiniowania rynków lokalnych/regionalnych, krajowe organy regulacyjne powinny jednak zareagować na istnienie różnych warunków konkurencyjnych poprzez zróżnicowanie środków naprawczych, tj. poprzez zniesienie regulacji cen hurtowych jedynie na tych obszarach, na których można wprowadzić niezbędne środki ochrony konkurencji. W sytuacji gdy krajowy organ regulacyjny uzna, że wskutek panujących warunków konkurencyjnych i regulacyjnych operator o znaczącej pozycji rynkowej podlega wystarczającej presji cenowej, krajowy organ regulacyjny może – stosując ramy regulacyjne – powstrzymać się od wprowadzania regulacji cen. Wprowadzenie podziału funkcjonalnego lub dobrowolny podział przedsiębiorstwa zintegrowanego pionowo na podstawie art. 13a lub 13b dyrektywy 2002/19/WE powinno być należycie wzięte pod uwagę podczas oceny zasadności nienakładania regulowanych cen hurtowego dostępu do sieci NGA.
- (69) BEREC i Komisja są zgodne co do tego, że wdrożenie niniejszego zalecenia będzie uważnie śledzone przez specjalną grupę ekspertów Komisji i BEREC, która będzie monitorować praktyczne skutki zalecenia, zwłaszcza jego wpływ na inwestycje, konkurencję i ceny detaliczne, oraz która będzie w razie konieczności przekazywać krajowym organom regulacyjnym dodatkowe wytyczne. Powinno to pomóc w szybkim i wspólnym rozwiązywaniu wszelkich nieprzewidzianych trudności. Specjalna grupa ekspertów będzie korzystać z informacji przekazywanych przez krajowe organy regulacyjne w odniesieniu do aktualizowanych na bieżąco przez operatorów planów inwestycyjnych i planów dotyczących rozpowszechniania sieci NGA, przekazywanych zgodnie z pkt 55,

PRZYJMUJE NINIEJSZE ZALECENIE:

CEL I ZAKRES

1. Celem niniejszego zalecenia jest poprawa warunków regulacyjnych, która jest niezbędna w celu wspierania skutecznej konkurencji, wzmocnienia jednolitego rynku

- sieci i usług łączności elektronicznej oraz stymulowania inwestycji w sieci dostępu nowej generacji (NGA). Zalecenie przyczynia się w sposób neutralny pod względem technologicznym do realizacji ogólnych celów strategii „Europa 2020”, jakimi są pobudzenie wzrostu gospodarczego i tworzenie miejsc pracy, stymulowanie innowacji, a także zapewnienie bardziej wydajnych usług cyfrowych dla użytkowników końcowych w Unii i wspieranie włączenia cyfrowego. Ma ono również na celu zwiększenie pewności prawa oraz przewidywalności regulacyjnej dla długoterminowych inwestycji w sieci NGA.
2. W sytuacji gdy w wyniku przeprowadzenia analizy rynkowej na podstawie art. 15 i art. 16 ust. 4 dyrektywy 2002/21/WE krajowe organy regulacyjne stwierdzą, że rynek, o którym mowa poniżej w pkt 5, nie jest skutecznie konkurencyjny, oraz gdy określą przedsiębiorstwa, które pojedynczo lub wspólnie posiadają znaczącą pozycję rynkową na tym rynku (operatorzy o znaczącej pozycji rynkowej), nakładają one, w stosownych przypadkach, obowiązki niedyskryminacji w odniesieniu do wzajemnych połączeń lub dostępu, zgodnie z art. 10 dyrektywy 2002/19/WE, oraz obowiązki kontroli cen i obowiązki rachunkowości regulacyjnej, zwłaszcza obowiązek określania zorientowanych kosztowo cen, zgodnie z art. 13 dyrektywy 2002/19/WE.
 3. Niniejsze zalecenie dotyczy stosowania tych obowiązków i określa wspólne podejście w zakresie promowania ich jednolitego i skutecznego wdrożenia w odniesieniu do dotychczasowych sieci i sieci NGA, w sytuacji gdy pozwalają one na świadczenie usług szerokopasmowych.
 4. Niniejsze zalecenie zawiera dalsze wskazówki dotyczące zasad regulacyjnych ustanowionych w zaleceniu 2010/572/UE, zwłaszcza w odniesieniu do warunków regulowania lub nieregulowania cen hurtowego dostępu.
 5. Zasady określone w niniejszym zaleceniu mają zastosowanie do rynku hurtowego dostępu do infrastruktury sieciowej (rynek 4) i do rynku hurtowych usług dostępu szerokopasmowego (rynek 5), o których mowa w zaleceniu 2007/879/WE, lub do zastępujących je rynków podlegających regulacji *ex ante* określonych przez krajowe organy regulacyjne w wyniku analizy rynku, które obejmują te same poziomy sieci. Rynki te obejmują m.in. (i) dostęp do obiektów inżynierii teletechnicznej; (ii) uwolniony dostęp do miedzianych i światłowodowych pętli abonenckich; (iii) uwolniony dostęp do podpętli miedzianych; (iv) niefizyczny lub wirtualny dostęp sieciowy; oraz (v) hurtowe usługi dostępu szerokopasmowego (usługi dostępu do strumienia bitów) świadczone za pomocą sieci miedzianych i światłowodowych (obejmujące, między innymi, ADSL, ADSL2+, VDSL i Ethernet).
- DEFINICJE**
6. Do celów niniejszego zalecenia stosuje się definicje zawarte w dyrektywach 2002/21/WE i 2002/19/WE oraz w zaleceniu 2010/572/UE. Stosuje się również następujące definicje:
 - a) „podejście w zakresie modelowania oddolnego” oznacza podejście, w ramach którego model kosztów opracowuje się, wychodząc od oczekiwanego popytu pod względem abonentów i wolumenu ruchu, a następnie tworząc model efektywnej sieci, która musi zaspokoić takie oczekiwane zapotrzebowanie, oraz w ramach którego ocenia się powiązane koszty przy użyciu teoretycznego modelu inżynierii sieciowej, w celu obliczenia kosztów na podstawie efektywnej sieci wykorzystującej najnowsze technologie stosowane w sieciach działających na dużą skalę;
 - b) „koszty wspólne” oznaczają dzielone koszty wspólnego wytwarzania produktów lub świadczenia usług, których nie można przypisać jednemu produktowi lub jednej usłudze;
 - c) „produkt referencyjny w sieci miedzianej” oznacza zorientowany kosztowo produkt dostępu hurtowego do sieci miedzianej, który ogranicza ceny dostępu NGA w taki sposób, że usługi NGA będą wyceniane według tego, na ile klienci są gotowi płacić za dodatkową przepustowość i dodatkowe funkcje, jakie oferuje produkt detaliczny oparty na NGA w porównaniu z produktem detalicznym opartym na technologii miedzianej;
 - d) „koszty bieżące” oznaczają koszty wynikające z wyceny składnika aktywów na podstawie jego kosztu odtworzenia, tj. kosztu zastąpienia go albo takim samym składnikiem aktywów, albo innym składnikiem aktywów o podobnej charakterystyce działania, z uwzględnieniem zużycia oraz dostosowań pod względem efektywności;
 - e) „metody amortyzacji” oznaczają metody alokowania wartości składnika aktywów na cały okres życia składnika aktywów, wpływające na profil dopuszczalnych zysków dla właściciela składnika aktywów w danym okresie;
 - f) „koszty niższego szczebla” oznaczają koszty działalności na poziomie detalicznym, w tym koszty marketingu, pozyskiwania klientów, fakturowania, oraz inne koszty sieciowe, które są ponoszone oprócz tych kosztów sieciowych, które są uwzględnione w hurtowej usłudze dostępu;
 - g) „równoważność produktów (ang. Equivalence of Inputs, EoI)” oznacza świadczenie usług i zapewnianie informacji wewnętrznym i zewnętrznym podmiotom ubiegającym się o dostęp na takich samych zasadach i warunkach, w tym w odniesieniu do ceny i jakości usług, w takich samych terminach i przy użyciu takich samych systemów i procesów, zapewniając przy tym taki sam stopień niezawodności i wydajności. Zasada równoważności produktów zdefiniowana w ten sposób może mieć zastosowanie w odniesieniu do produktów dostępu, usług towarzyszących oraz usług pomocniczych, które są niezbędne w celu udostępniania hurtowych produktów wewnętrznym i zewnętrznym podmiotom ubiegającym się o dostęp;
 - h) „równoważność wyników (ang. Equivalence of Outputs, EoO)” oznacza dostarczanie podmiotom ubiegającym się o dostęp produktów hurtowych, które są porównywalne pod względem funkcjonalności i ceny do produktów, które operator o znaczącej pozycji rynkowej dostarcza wewnątrznie swoim własnym przedsiębiorstwom niższego szczebla, choć z wykorzystaniem potencjalnie różnych systemów i procesów;

- i) „koszty przyrostowe” oznaczają koszty, które są bezpośrednio związane z wytworzeniem przyrostu ekonomicznego, tj. dodatkowe koszty świadczenia usługi w porównaniu z sytuacją, w której usługa ta nie jest świadczona, z założeniem, że wszystkie inne działania w zakresie wytwarzania nie ulegają zmianie;
- j) „kluczowe wskaźniki efektywności (ang. Key Performance Indicators, KPI)” oznaczają wskaźniki, przy pomocy których mierzy się poziom efektywności w zakresie świadczenia odpowiednich usług hurtowych;
- k) „długookresowe koszty przyrostowe (ang. Long Run Incremental Costs, LRIC)” oznaczają koszty przyrostowe, które odpowiadają horyzontowi czasowemu, w trakcie którego wszystkie czynniki związane z wytwarzaniem, w tym dobra kapitałowe, są zmienne w odpowiedzi na zmiany popytu spowodowane zmianą wolumenu lub zmianą w strukturze wytwarzania. Z tego względu wszystkie inwestycje są traktowane jako koszty zmienne;
- l) „narzut” oznacza dodatek do kosztu przyrostowego określonej usługi dodany w celu alokacji i odzyskania kosztów wspólnych poprzez rozłożenie ich na wszystkie usługi, w przypadku których są one istotne;
- m) „nowa oferta detaliczna” oznacza każdą nową ofertę usług detalicznych, w tym pakietów usług, sporządzoną przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej w oparciu o istniejące już lub nowe regulowane produkty hurtowe;
- n) „poziom hurtowy oparty na NGA” oznacza poziom sieci, na którym udziela się dostępu podmiotom ubiegającym się o niego w sieci NGA i na którym możliwe jest dostarczenie kilku produktów hurtowych. Produkty dostępu hurtowego oferowane na tym poziomie sieci mogą obejmować aktywne produkty, na przykład strumień bitów za pośrednictwem światłowodu, pasywne produkty, na przykład uwolnienie pętli światłowodowej w ODF, w szafce ulicznej lub w punkcie koncentracji, a także niefizyczne lub wirtualne produkty dostępu hurtowego zapewniające funkcje równoważne z funkcjami produktów pasywnych;
- o) „obiekty inżynierii teletechnicznej nienadające się do ponownego wykorzystania” oznaczają te dotychczasowe obiekty inżynierii teletechnicznej, które są wykorzystywane w ramach sieci miedzianej, ale nie mogą być ponownie wykorzystane w ramach sieci NGA;
- p) „regulacyjna wartość księgowa” oznacza wartość składnika aktywów zgodną z prowadzoną rachunkowością regulacyjną przedsiębiorstwa, która uwzględnia rzeczywisty poziom zużycia i okres użytkowania aktywów, który jest zwykle dłuższy niż okres (amortyzacji) zapisany w sprawozdaniu finansowym i który jest bardziej zgodny z technicznym okresem użytkowania aktywów;
- q) „regulacyjna wartość aktywów (ang. Regulatory Asset Base, RAB)” oznacza całkowitą wartość kapitałową aktywów wykorzystywaną do kalkulacji kosztów regulowanych usług;
- r) „obiekty inżynierii teletechnicznej nadające się do ponownego wykorzystania” oznaczają te dotychczasowe obiekty inżynierii teletechnicznej, które są wykorzystywane w ramach sieci miedzianej i które mogą być ponownie wykorzystane w ramach sieci NGA;
- s) „umowy o poziomie świadczonych usług (ang. Service Level Agreements, SLA)” oznaczają umowy handlowe, na podstawie których operator o znaczącej pozycji rynkowej jest zobowiązany do udzielania dostępu do usług hurtowych na określonym poziomie jakości;
- t) „gwarancje poziomu usług (ang. Service Level Guarantees, SLG)” stanowią integralną część umów o poziomie świadczonych usług i określają poziom odszkodowania płatnego przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej, jeżeli poziom jakości świadczonych przez niego usług hurtowych jest niższy od poziomu określonego w umowie o poziomie świadczonych usług;
- u) „produkty hurtowe” oznaczają produkty dostępu, które są potrzebne podmiotom ubiegającym się o dostęp do świadczenia użytkownikom końcowym usług szerokopasmowych na rynku detalicznym i które obejmują produkty aktywne lub pasywne lub wirtualne produkty dostępu zapewniające funkcje równoważne z funkcjami produktów pasywnych. Produkty hurtowe można udostępniać za pośrednictwem dotychczasowej infrastruktury miedzianej lub infrastruktury opartej na NGA.

STOSOWANIE OBOWIĄZKU NIEDYSKRIMINACJI

Zapewnienie równoważności dostępu

7. Najpewniejszym sposobem zapewnienia skutecznej niedyskryminacji jest zastosowanie zasady równoważności produktów, która zapewnia równe szanse przedsiębiorstwom niższego szczebla należącym do operatora o znaczącej pozycji rynkowej, na przykład jego jednostce detalicznej, oraz zewnętrznym podmiotom ubiegającym się o dostęp, a także sprzyja konkurencji. Jeśli krajowe organy regulacyjne stwierdzą, że nałożenie obowiązku niedyskryminacji na operatorów o znaczącej pozycji rynkowej na mocy art. 10 dyrektywy 2002/19/WE jest odpowiednie, proporcjonalne i uzasadnione zgodnie z art. 16 ust. 4 dyrektywy 2002/21/WE i art. 8 ust. 4 dyrektywy 2002/19/WE, powinny one zbadać, czy zobowiązanie operatorów o znaczącej pozycji rynkowej do zapewnienia odpowiednich produktów hurtowych na zasadzie równoważności produktów byłoby proporcjonalne. W ramach takiego badania krajowe organy regulacyjne powinny przeanalizować, między innymi, czy oczekiwane korzyści pod względem konkurencji przeważają koszty przestrzegania obowiązków, związanych na przykład z przebudową istniejących systemów. W tym celu przy dokonywaniu oceny proporcjonalności krajowy organ regulacyjny powinien uwzględnić, między innymi, następujące kwestie: (i) przyrostowe koszty zapewnienia przestrzegania obowiązków zgodnie z zasadą równoważności produktów mogą być niskie w sytuacji, gdy nowe systemy są projektowane; (ii) potencjalnie powiązane niewprowadzanie regulowanych cen hurtowego dostępu NGA, zgodnie z zaleceniami zawartymi w pkt 48 i 49; (iii) potencjalnie pozytywny wpływ stosowania zasady równoważności produktów na innowacyjność i konkurencję; (iv) wszelkie dobrowolne zobowiązania ze strony operatora o znaczącej pozycji rynkowej do zapewnienia podmiotom ubiegającym się o dostęp produktów hurtowych na zasadzie równoważności produktów, o ile tego rodzaju dobrowolna oferta spełnia warunki określone w niniejszym zaleceniu; oraz (v) liczbę i rozmiar operatorów o znaczącej pozycji rynkowej.

8. W stosownych przypadkach zasadę równoważności produktów należy zastosować na najbardziej odpowiednim poziomie/odpowiednich poziomach łańcucha wartości w odniesieniu do tych rynków produktów hurtowych, które operator o znaczącej pozycji rynkowej dostarcza własnym przedsiębiorstwom niższego szczebla, np. swojej jednostce detalicznej, chyba że można wykazać przed krajowym organem regulacyjnym, po zasięgnięciu opinii zewnętrznych podmiotów ubiegających się o dostęp, że nie ma znaczącego zapotrzebowania na dany produkt hurtowy.
9. Jeżeli zasada równoważności produktów jest nieproporcjonalna, krajowe organy regulacyjne powinny zagwarantować, by operator o znaczącej pozycji rynkowej dostarczał produkty hurtowe podmiotom ubiegającym się o dostęp w oparciu o zasadę równoważności wyników.
10. Krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić, aby w przypadku nałożenia obowiązku niedyskryminacji podmioty ubiegające się o dostęp mogły korzystać z odpowiednich systemów i procesów charakteryzujących się takim samym stopniem niezawodności i wydajności, jaki cechuje systemy i procesy wykorzystywane przez jednostki detaliczne operatorów o znaczącej pozycji rynkowej działające na rynku niższego szczebla.

Zapewnienie możliwości technicznego powielenia nowych ofert detalicznych operatora o znaczącej pozycji rynkowej

11. Krajowe organy regulacyjne powinny zobowiązać operatorów o znaczącej pozycji rynkowej, którzy podlegają obowiązkowi niedyskryminacji, do zapewnienia podmiotom ubiegającym się o dostęp regulowanych produktów hurtowych, które umożliwiają podmiotowi ubiegającemu się o dostęp powielenie pod względem technicznym nowych ofert detalicznych jednostki detalicznej operatora o znaczącej pozycji rynkowej działającego na rynku niższego szczebla, w szczególności gdy nie wprowadzono w pełni zasady równoważności produktów.
12. W tym celu oraz w celu zagwarantowania równych szans jednostce detalicznej niższego szczebla należącej do operatora o znaczącej pozycji rynkowej oraz zewnętrznemu podmiotowi ubiegającemu się o dostęp, krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić, aby wewnętrzne i zewnętrzne podmioty ubiegające się o dostęp miały dostęp do tych samych informacji technicznych i handlowych dotyczących odpowiedniego regulowanego produktu hurtowego, bez uszczerbku dla obowiązujących przepisów dotyczących tajemnicy przedsiębiorstwa. Odpowiednie informacje, które obejmują informacje na temat nowych regulowanych produktów hurtowych lub zmian w istniejących już regulowanych produktach hurtowych, należy dostarczyć zgodnie z harmonogramem określonym indywidualnie dla każdego przypadku.
13. Przy ocenie możliwości technicznego powielenia nowej oferty detalicznej operatora o znaczącej pozycji rynkowej, krajowy organ regulacyjny powinien wziąć pod uwagę (i) czy odpowiednio produkty hurtowe na potrzeby składania zamówień, realizacji dostaw i usuwania awarii, które są niezbędne, aby efektywny operator mógł stworzyć lub dostosować swoje własne systemy i procesy w celu udostępnienia nowych konkurencyjnych ofert detalicznych, są udostępniane w rozsądnym czasie, zanim operator o znaczącej pozycji rynkowej lub jego jednostka detaliczna działająca na rynku niższego szczebla wprowadzi własne odpowiednie usługi detaliczne, uwzględniając czynniki określone w załączniku I; oraz (ii) dostępność odpowiednich umów o poziomie świadczonych usług i kluczowych wskaźników efektywności.
14. Wymagany test możliwości technicznego powielenia może przeprowadzić operator o znaczącej pozycji rynkowej lub krajowy organ regulacyjny.
15. Jeżeli operator o znaczącej pozycji rynkowej sam przeprowadza test możliwości technicznego powielenia, krajowy organ regulacyjny powinien zobowiązać operatora o znaczącej pozycji rynkowej do przekazania mu wyników testu, w tym wszelkich informacji niezbędnych do wykazania, że w pełni zapewniono możliwość powielenia usługi pod względem technicznym, z wystarczającym wyprzedzeniem, tak aby krajowy organ regulacyjny mógł potwierdzić wyniki testu i aby podmioty ubiegające się o dostęp mogły powielić odpowiednią ofertę detaliczną w oparciu o parametry określone w załączniku I.
16. Alternatywnie, jeżeli to krajowy organ regulacyjny przeprowadza test możliwości technicznego powielenia, powinien on zobowiązać operatora o znaczącej pozycji rynkowej do zgłoszenia mu nowych ofert detalicznych, w ramach których wykorzystuje się odpowiedni regulowany produkt hurtowy, wraz ze wszystkimi informacjami, które są potrzebne krajowemu organowi regulacyjnemu do oceny możliwości powielenia, z odpowiednim wyprzedzeniem przed wprowadzeniem takich ofert detalicznych. Takie wyprzedzenie powinno być wystarczająco długie, aby krajowy organ regulacyjny mógł przeprowadzić test możliwości technicznego powielenia oraz aby podmioty ubiegające się o dostęp mogły powielić odpowiednią ofertę detaliczną w oparciu o parametry określone w załączniku I.
17. W sytuacji gdy krajowy organ regulacyjny stwierdzi, że nie zapewniono możliwości technicznego powielenia, powinien on zobowiązać operatora o znaczącej pozycji rynkowej do zmiany właściwości odpowiedniego regulowanego produktu hurtowego w taki sposób, aby zapewnić możliwość powielenia usługi pod względem technicznym.
18. W sytuacji gdy krajowy organ regulacyjny stwierdzi, że oferta detaliczna, której nie można powielić pod względem technicznym, może spowodować znaczące szkody dla konkurencji, powinien on zobowiązać operatora o znaczącej pozycji rynkowej, na mocy art. 10 dyrektywy 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady ⁽¹⁾, do zaprzestania stosowania lub opóźnienia wprowadzenia odpowiedniej oferty detalicznej do czasu spełnienia wymogu dotyczącego zapewnienia możliwości technicznego powielenia.

MONITOROWANIE PRZESTRZEGANIA OBOWIĄZKÓW NIEDYSKRYMINACJI

Kluczowe wskaźniki efektywności

19. Nakładając obowiązek niedyskryminacji na mocy art. 10 dyrektywy 2002/19/WE, krajowe organy regulacyjne

⁽¹⁾ Dyrektywa 2002/20/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 7 marca 2002 r. w sprawie zezwoleń na udostępnienie sieci i usług łączności elektronicznej (Dz.U. L 108 z 24.4.2002, s. 21).

- powinny zobowiązać operatora o znaczącej pozycji rynkowej do stosowania kluczowych wskaźników efektywności (KPI) w celu skutecznego monitorowania przestrzegania obowiązku niedyskryminacji.
20. Kluczowe wskaźniki efektywności powinny mierzyć skuteczność działania przynajmniej w odniesieniu do następujących kluczowych elementów świadczenia regulowanych usług hurtowych:
- proces składania zamówień;
 - świadczenie usługi;
 - jakość usługi, w tym występowanie awarii;
 - czas naprawy awarii; oraz
 - migrowanie między różnymi regulowanymi produktami hurtowymi (z wyjątkiem jednorazowych migracji grupowych).
21. Krajowe organy regulacyjne powinny wprowadzić kluczowe wskaźniki efektywności w odniesieniu do każdego z powyższych kluczowych elementów świadczenia regulowanych usług hurtowych. Kluczowe wskaźniki efektywności powinny umożliwić porównywanie usług świadczonych wewnątrz jednostki detalicznej niższego szczebla należącej do operatora o znaczącej pozycji rynkowej z usługami świadczonymi zewnętrznym podmiotom ubiegającym się o dostęp.
22. Szczegółowe aspekty kluczowych wskaźników efektywności wprowadzonych przez krajowy organ regulacyjny zgodnie z pkt 21 powinny zostać uzgodnione przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej i zewnętrzne podmioty ubiegające się o dostęp oraz powinny być w miarę potrzeb regularnie aktualizowane.
23. Przy wprowadzaniu kluczowych wskaźników efektywności krajowy organ regulacyjny powinien uwzględnić istniejące już wskaźniki efektywności, nawet jeżeli są one wykorzystywane tylko do celów wewnętrznych operatora o znaczącej pozycji rynkowej.
24. W celu zapewnienia wczesnego wykrywania potencjalnych zachowań dyskryminacyjnych i przejrzystości w odniesieniu do świadczenia regulowanych usług hurtowych krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić, aby kluczowe wskaźniki efektywności były publikowane przynajmniej raz na kwartał, w odpowiedniej formie, na stronie internetowej krajowego organu regulacyjnego lub na stronie internetowej niezależnego podmiotu wyznaczonego przez krajowy organ regulacyjny.
25. Krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić, aby kluczowe wskaźniki efektywności były regularnie poddawane audytowi przeprowadzanemu przez krajowy organ regulacyjny lub przez niezależnego audytora.
26. W przypadku gdy kluczowe wskaźniki efektywności wskazują, że operator o znaczącej pozycji rynkowej nie wywiązuje się z nałożonego obowiązku niedyskryminacji, krajowy organ regulacyjny powinien dokonać interwencji polegającej na przeprowadzeniu bardziej szczegółowego dochodzenia, a w razie konieczności powinien wyegzekwować przestrzeganie tych obowiązków. Krajowy organ regulacyjny powinien podać do wiadomości publicznej decyzję dotyczącą sposobu usunięcia niezgodności, na przykład na swojej stronie internetowej.

Umowy o poziomie świadczonych usług i gwarancje poziomu usług

27. Krajowe organy regulacyjne powinny zobowiązać operatora o znaczącej pozycji rynkowej do tego, aby wraz z kluczowymi wskaźnikami efektywności stosował umowy o poziomie świadczonych usług.
28. Krajowe organy regulacyjne powinny zobowiązać operatora o znaczącej pozycji rynkowej do udzielenia odpowiednich gwarancji poziomu usług na wypadek naruszenia umów o poziomie świadczonych usług.
29. Krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić, aby płatności w ramach gwarancji poziomu usług były regulowane między operatorami bez zbędnej zwłoki oraz z zastosowaniem ustalonej wcześniej procedury płatności i fakturowania. Przewidziane kary powinny być wystarczająco odstraszające, aby zapewnić wypełnianie zobowiązań przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej.

METODA KALKULACJI KOSZTÓW

Zalecana metoda kalkulacji kosztów

30. W celu ustalania cen hurtowego dostępu do sieci miedzianej i NGA, w sytuacji gdy jako środek naprawczy wprowadza się obowiązek określania zorientowanych kosztowo cen, tam gdzie jest to odpowiednie, proporcjonalne i uzasadnione zgodnie z art. 16 ust. 4 dyrektywy 2002/21/WE i art. 8 ust. 4 dyrektywy 2002/19/WE, krajowe organy regulacyjne powinny przyjąć metodę oddolnej kalkulacji kosztów opartą na modelu długookresowych kosztów przyrostowych plus (BU LRIC+), która uwzględnia zastosowanie oddolnego podejścia w zakresie modelowania, wykorzystując LRIC jako model kosztów oraz dodając narzut w celu odzyskania kosztów wspólnych.
31. Krajowe organy regulacyjne powinny przyjąć metodę kalkulacji kosztów BU LRIC+, która szacuje bieżące koszty, jakie hipotetyczny efektywny operator poniósłby w celu zbudowania nowoczesnej i efektywnej sieci, jaką jest sieć NGA. Nie wpływa to na ewentualne objęcie dostępu do sieci NGA na właściwym rynku geograficznym obowiązkiem w zakresie regulowanych cen hurtowego dostępu, który określono w pkt 36 zalecenia 2010/572/UE i w pkt 48 i 49 niniejszego zalecenia.
32. Tworząc model sieci NGA, krajowe organy regulacyjne powinny zdefiniować hipotetyczną efektywną sieć NGA, która umożliwi realizację celów Europejskiej agendy cyfrowej określonych w odniesieniu do przepustowości, zasięgu i stopnia rozpowszechnienia i która składa się całkowicie lub częściowo z elementów optycznych. Tworząc model sieci NGA, krajowe organy regulacyjne powinny uwzględnić wszystkie istniejące obiekty inżynierii teletechnicznej, które są zasadniczo przystosowane do przyjęcia sieci NGA, jak również obiekty inżynierii teletechnicznej, które będą musiały zostać wybudowane od nowa w celu przyjęcia sieci NGA. W związku z tym w trakcie tworzenia modelu BU LRIC+ krajowe organy regulacyjne nie powinny zakładać, że do budowy sieci NGA konieczne jest wybudowanie zupełnie nowej sieci infrastruktury inżynierii teletechnicznej.

33. Krajowe organy regulacyjne powinny wycenić wszystkie aktywa stanowiące regulacyjną wartość aktywów modelowanej sieci na podstawie kosztów odtworzenia, z wyjątkiem obiektów inżynierii teletechnicznej nadających się do ponownego wykorzystania.
34. Krajowe organy regulacyjne powinny wycenić wartość dotychczasowych obiektów inżynierii teletechnicznej nadających się do ponownego wykorzystania oraz odpowiadającą im regulacyjną wartość aktywów na podstawie metody indeksacji. W szczególności krajowe organy regulacyjne powinny ustalić regulacyjną wartość aktywów dla tego rodzaju aktywów na poziomie regulacyjnej wartości księgowej, pomniejszonej o wysokość skumulowanej amortyzacji w momencie kalkulacji i zindeksowanej o odpowiedni wskaźnik cen, taki jak np. wskaźnik cen towarów i usług konsumpcyjnych. Krajowe organy regulacyjne powinny przeanalizować sprawozdania księgowe operatora o znaczącej pozycji rynkowej, jeżeli są one dostępne, w celu ustalenia, czy są one wystarczająco wiarygodne jako podstawa odtworzenia regulacyjnej wartości księgowej. W przeciwnym wypadku powinny one oszacować wartość na podstawie poziomu odniesienia, jakim są najlepsze praktyki w porównywalnych państwach członkowskich. Krajowe organy regulacyjne nie powinny uwzględniać dotychczasowych obiektów inżynierii teletechnicznej nadających się do ponownego wykorzystania, które są w pełni zamortyzowane, ale nadal pozostają w użyciu.
35. Stosując metodę wyceny aktywów określoną w pkt 34, krajowe organy regulacyjne powinny zablokować regulacyjną wartość aktywów odpowiadającą dotychczasowym obiektom inżynierii teletechnicznej nadającym się do ponownego wykorzystania i powinny ją przenieść z jednego okresu regulacyjnego do kolejnego.
36. Krajowe organy regulacyjne powinny ustalić cykl życia obiektów inżynierii teletechnicznej na poziomie, który odpowiada oczekivanemu okresowi korzystania ze składnika aktywów oraz profilowi zapotrzebowania. W przypadku kanalizacji taki okres zwykle wynosi co najmniej 40 lat.
37. W świetle zasady neutralności technologicznej krajowe organy regulacyjne powinny rozważyć wykorzystanie różnych podejść w zakresie tworzenia modelu hipotetycznej efektywnej sieci NGA, w zależności od technologii dostępu i topologii sieci, które są najlepiej dostosowane do warunków krajowych. Przy ustalaniu cen usług dostępu, które są oparte wyłącznie na sieci miedzianej, krajowe organy regulacyjne powinny dostosować koszt obliczony dla takiej sieci NGA w taki sposób, aby odzwierciedlić różne cechy usług dostępu hurtowego, które są całkowicie oparte na sieci miedzianej. W tym celu krajowe organy regulacyjne powinny oszacować różnicę w kosztach pomiędzy produktem dostępu opartym na przykład na FttC/FttH a produktem dostępu całkowicie opartym na sieci miedzianej, poprzez zastąpienie w modelu technologicznym NGA elementów optycznych efektywnie wycenionymi elementami miedzianymi, tam gdzie jest to stosowne. W stosownych przypadkach krajowe organy regulacyjne mogłyby uzyskać koszt dostępu w oparciu o sieć miedzianą poprzez stworzenie modelu sieci nakładkowej NGA, w którym dwie sieci (miedziana i światłowodowa, FttH lub FttC) współdzielą w określonym stopniu tę samą sieć obiektów infrastruktury inżynierii teletechnicznej.
- ### Wdrażanie metody kalkulacji kosztów
38. Krajowe organy regulacyjne powinny uwzględnić zasadę przejrzystości i przewidywalności regulacyjnej oraz potrzebę zapewnienia stabilności i unikania znaczących wahań przy ustalaniu zorientowanych kosztowo cen dostępu, zarówno w trakcie opracowywania zalecanej metody kalkulacji kosztów określonej w pkt 30–37 („zalecana metoda kalkulacji kosztów”), jak również w trakcie jej wdrażania oraz w trakcie stosowania metody zgodnie z pkt 40.
39. Krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić, by zalecana metoda kalkulacji kosztów została wdrożona najpóźniej do dnia 31 grudnia 2016 r., z wyjątkiem krajowych organów regulacyjnych działających zgodnie z pkt 40.
40. Przy wprowadzaniu cen dostępu zorientowanych kosztowo krajowe organy regulacyjne mogą nadal stosować po dniu 31 grudnia 2016 r. metodę kalkulacji kosztów, z której korzystają w dniu wejścia w życie niniejszego zalecenia, jeżeli realizuje ona cele zalecanej metody kalkulacji kosztów określone w motywach 25–28 i jeżeli spełnia następujące kryteria: (i) jeżeli nie jest stosowana do tworzenia modelu sieci NGA, powinna odzwierciedlać stopniowe przechodzenie z sieci miedzianej na sieć NGA; (ii) powinna obejmować zastosowanie metody wyceny aktywów, która uwzględni to, iż niektóre obiekty infrastruktury teletechnicznej nie byłyby odtworzone w procesie konkurencyjnym; (iii) powinny jej towarzyszyć udokumentowane prognozy cen dostępu do sieci miedzianej, które wskazują, że nie będą one podlegać znaczącym wahaniom, a zatem będą się utrzymywać na stabilnym poziomie przez długi okres czasu, oraz że metoda alternatywna realizuje cel polegający na zapewnieniu przejrzystości i przewidywalności regulacyjnej, a także uwzględni konieczność zapewnienia stabilności cen; oraz (iv) powinna wymagać jedynie niewielkich zmian w odniesieniu do metody kalkulacji kosztów, która jest już stosowana w tym państwie członkowskim, w celu spełnienia pierwszych trzech kryteriów.
41. W świetle cen dostępu, jakie odnotowano w państwach członkowskich, oraz uwzględniając możliwość ograniczonych wahań kosztów lokalnych, Komisja przewiduje, że zastosowanie kluczowych elementów zalecanej metody kalkulacji kosztów, tzn. oparcie się na nowoczesnej i efektywnej sieci, odzwierciedlenie potrzeby zapewnienia w dłuższym okresie czasu stabilnych i przewidywalnych cen dostępu do sieci miedzianych oraz odpowiednie i spójne uwzględnienie skutków malejącego zapotrzebowania, oraz metody zgodnej z pkt 40, zapewni prawdopodobnie stabilne ceny dostępu do sieci miedzianych, a średnia miesięczna cena dzierzawionego pełnego dostępu do uwolnionej lokalnej pętli miedzianej w Unii znajdzie się w przedziale między 8 a 10 EUR (netto), wyrażonym w cenach z 2012 r. (przedział cenowy).
42. W związku z powyższym w państwach członkowskich, w których w momencie wejścia w życie niniejszego zalecenia miesięczne ceny dzierzawionego pełnego dostępu do uwolnionej lokalnej pętli miedzianej w Unii znajdują się w określonym przedziale cenowym, po dostosowaniu dokonanych zgodnie ze średnim unijnym (rocznym) wskaźnikiem cen towarów i usług konsumpcyjnych, krajowe organy regulacyjne mogą w dalszym ciągu – do dnia 31 grudnia 2016 r. – korzystać z metody kalkulacji kosztów stosowanej w momencie wejścia w życie niniejszego zalecenia. Pozostaje to bez wpływu na fakt, iż

- krajowe organy regulacyjne działające zgodnie z pkt 40 w dalszym ciągu mają możliwość stosowania tej metody po upływie tego terminu. Krajowe organy regulacyjne powinny uwzględnić cele polegające na zachowaniu przejrzystości i przewidywalności regulacyjnej, a także konieczność zapewnienia stabilności cen, które nie powinny podlegać dużym wahanom.
43. Oprócz przypadków objętych pkt 40, w państwach członkowskich, w których w momencie wejścia w życie niniejszego zalecenia miesięczne ceny dzierżawionego dostępu do w pełni uwolnionej lokalnej pętli miedzianej znajdują się poza określonym przedziałem cenowym, krajowe organy regulacyjne powinny obliczyć koszty oraz wynikające z nich ceny dostępu w oparciu o zalecaną metodę kalkulacji kosztów tak szybko, jak to możliwe, i powinny przekazać odpowiedni projekt środka zgodnie z procedurą konsultacji przewidzianą w art. 7 dyrektywy 2002/21/WE w terminie umożliwiającym pełne wdrożenie zalecanej metody kalkulacji kosztów do dnia 31 grudnia 2016 r., uwzględniając potencjalną konieczność dokonania stopniowych dostosowań cen, zwłaszcza w państwach członkowskich, w których ceny dostępu nie są aktualnie zorientowane kosztowo. Termin zgłoszenia projektu środka powinien uwzględniać fakt, że w przypadku znacznej różnicy między stawką regulowaną obowiązującą w momencie wejścia w życie niniejszego zalecenia a stawką wynikającą z zastosowania przez krajowy organ regulacyjny zalecanej metody kalkulacji kosztów, krajowy organ regulacyjny powinien wprowadzić ceny dostępu, które zapewnią w stopniowy sposób osiągnięcie stawki wynikającej z zastosowania przez krajowy organ regulacyjny zalecanej metody kalkulacji kosztów, najpóźniej do dnia 31 grudnia 2016 r., uwzględniając przy tym wpływ, jaki nagłe zmiany cen mogą mieć na konkurencję. W celu uniknięcia wątpliwości od krajowych organów regulacyjnych nie wymaga się wprowadzania cen dostępu z przedziału cenowego, jeżeli stosują one zalecaną metodę kalkulacji kosztów lub gdy zastosowana metoda jest zgodna z pkt 40.
44. Krajowe organy regulacyjne, które zamierzają zastosować pkt 40, powinny jak najszybciej zgłosić odpowiedni projekt środka zgodnie z procedurą konsultacji przewidzianą w art. 7 dyrektywy 2002/21/WE, w terminie umożliwiającym Komisji dokonanie oceny zgodności środka z ramami regulacyjnymi, a w szczególności z niniejszym zaleceniem, tak aby możliwe było jego terminowe wdrożenie.
45. W wyjątkowych okolicznościach, w przypadku gdy krajowy organ regulacyjny nie jest w stanie, w szczególności z uwagi na ograniczone zasoby, ostatecznie wprowadzić zalecaną metodę kalkulacji kosztów do dnia 31 grudnia 2016 r., powinien on określić przejściowe ceny dostępu na podstawie poziomu odniesienia, który uwzględnia jedynie średnią stawek za dostęp ustalonych przez krajowe organy regulacyjne w porównywalnych państwach (pod względem kosztu produktów) i zgodnych z niniejszym zaleceniem. BEREC, wraz z jego odpowiednimi grupami roboczymi oraz we współpracy z Komisją, powinien jak najszybciej zapewnić takiemu krajowemu organowi regulacyjnemu wsparcie we wdrażaniu zalecanej metody kalkulacji kosztów, aby rozwiązać kwestię ograniczonych środków, zwłaszcza w kontekście kosztów związanych z wdrożeniem zalecanej metody kalkulacji kosztów.
46. Po ostatecznym wprowadzeniu przez krajowe organy regulacyjne zalecanej metody kalkulacji kosztów powinny one rozważyć jej dalsze stosowanie, zgodnie z art. 8 ust. 5 lit. a) dyrektywy 2002/21/WE, w celu promowania przewidywalności regulacyjnej poprzez zapewnienie stabilnych cen dostępu w co najmniej dwóch okresach przeglądu, pod warunkiem utrzymania obowiązku kontroli cen w całym tym okresie.
47. Przy wdrażaniu zalecanej metody kalkulacji kosztów lub alternatywnych metod kalkulacji kosztów, które są zgodne z pkt 40 i 44, oraz jeżeli krajowy organ regulacyjny kontynuuje stosowanie metody zgodnie z pkt 46, krajowe organy regulacyjne powinny dokonać aktualizacji danych wykorzystanych do kalkulacji kosztów dopiero przy przeprowadzaniu nowego przeglądu rynku, co do zasady po upływie trzech lat. Dokonując aktualizacji modelu, krajowe organy regulacyjne – w sytuacji gdy warunki rynkowe pozostają stabilne – powinny zasadniczo dostosowywać te dane tylko zgodnie z rzeczywistymi zmianami cen produktów oraz powinny w każdym przypadku zapewnić pełen zwrot kosztów poniesionych podczas świadczenia regulowanych hurtowych usług dostępu. Krajowe organy regulacyjne powinny publikować zaktualizowane wyniki kalkulacji kosztów oraz wynikające z nich ceny dostępu dla odpowiedniego okresu obejmującego trzy lata.

NIEWPROWADZANIE REGULOWANYCH CEN HURTOWEGO DOSTĘPU W ODNIESIENIU DO SIECI NGA

48. Krajowy organ regulacyjny nie powinien nakładać lub utrzymywać regulowanych cen hurtowego dostępu w przypadku aktywnych hurtowych produktów dostępu NGA, z wyjątkiem produktów określonych w pkt 49 zgodnie z art. 13 dyrektywy 2002/19/WE, w sytuacji gdy – w ramach tego samego środka – krajowy organ regulacyjny nakłada na operatora o znaczącej pozycji rynkowej obowiązki niedyskryminacji odnoszące się do pasywnych i aktywnych hurtowych produktów dostępu NGA zgodnie z art. 10 dyrektywy 2002/19/WE, które są zgodne z:

- a) zasadą równoważności produktów, zgodnie z procedurą określoną w pkt 51;
- b) obowiązkami odnoszącymi się do możliwości technicznego powielenia na warunkach określonych w pkt 11–18, w sytuacji gdy zasada równoważności produktów nie jest jeszcze w pełni wdrożona; oraz
- c) obowiązkami odnoszącymi się do ekonomicznej odtwarzalności, zgodnie z zaleceniem zawartym w pkt 56;

pod warunkiem że rzeczywiste wykorzystanie pasywnych hurtowych produktów dostępu wyższego szczebla lub niefizycznych bądź wirtualnych hurtowych produktów dostępu zapewniających równoważne funkcje, lub też obecność alternatywnej infrastruktury, stwarza wyraźną presję cenową na poziomie detalicznym.

49. Krajowy organ regulacyjny nie powinien nakładać lub utrzymywać regulowanych cen hurtowego dostępu w przypadku pasywnych hurtowych produktów dostępu NGA lub niefizycznych lub wirtualnych produktów hurtowych zapewniających równoważne funkcje, zgodnie z art. 13 dyrektywy 2002/19/WE, w sytuacji gdy – w ramach tego samego środka – krajowy organ regulacyjny nakłada na operatora o znaczącej pozycji rynkowej obowiązki niedyskryminacji odnoszące się do pasywnych hurtowych produktów dostępu NGA lub niefizycznych lub wirtualnych produktów hurtowych zapewniających równoważne funkcje, zgodnie z art. 10 dyrektywy 2002/19/WE, które są zgodne z:
- zasadą równoważności produktów, zgodnie z procedurą określoną w pkt 51;
 - obowiązkami odnoszącymi się do możliwości technicznego powielenia na warunkach określonych w pkt 11–18, w sytuacji gdy zasada równoważności produktów nie jest jeszcze w pełni wdrożona; oraz
 - obowiązkami odnoszącymi się do ekonomicznej odtwarzalności, zgodnie z zaleceniem zawartym w pkt 56, pod warunkiem że:
- krajowy organ regulacyjny może wykazać, że produkt dostępu do dotychczasowej sieci oferowany przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej, który podlega wymogom w zakresie obowiązku kontroli cen zorientowanych kosztowo zgodnie z metodą kalkulacji kosztów określoną w pkt 30–37 lub w pkt 40, stanowi produkt referencyjny w sieci miedzianej i tym samym wywiera wyraźną presję cenową na poziomie detalicznym; lub
 - krajowy organ regulacyjny może wykazać, że operatorzy świadczący usługi detaliczne za pośrednictwem co najmniej jednej infrastruktury alternatywnej, która nie jest kontrolowana przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej, są w stanie wywierać wyraźną presję cenową na poziomie detalicznym. Do celów tego warunku pojęcie „kontrola” należy interpretować zgodnie z zasadami prawa konkurencji.
50. Na rynkach geograficznych, w przypadku których warunki wymienione w pkt 48 i 49 są spełnione tylko na niektórych obszarach takich rynków, krajowe organy regulacyjne powinny zróżnicować wprowadzane środki naprawcze i powinny utrzymywać lub nakładać obowiązki w zakresie kontroli cen zgodnie z art. 13 dyrektywy 2002/19/WE tylko w odniesieniu do obszarów, na których warunki te nie są spełnione. Krajowe organy regulacyjne powinny wdrożyć zalecaną metodę kalkulacji kosztów w taki sposób, aby na wynik nie miało wpływu zróżnicowanie środków naprawczych wprowadzanych w ramach danego rynku geograficznego.
51. Uznaje się, że krajowy organ regulacyjny wprowadził zasadę równoważności produktów zgodnie z pkt 48 lit. a) i pkt 49 lit. a), jeżeli nakłada taki obowiązek jako środek naprawczy, który był przedmiotem konsultacji zgodnie z art. 7 dyrektywy 2002/21/WE, w ramach tego samego ostatecznego środka, na mocy którego krajowy organ regulacyjny postanawia nie nakładać ani nie utrzymywać regulowanych cen hurtowego dostępu do produktów NGA. Środek ten powinien obejmować szczegółowe informacje dotyczące zasady równoważności produktów i harmonogram jej wdrożenia („plan działania”). Plan działania powinien obejmować określone kamienie milowe i harmonogram realizacji każdego z nich. Pierwsze kamienie milowe powinny obejmować przynajmniej wprowadzenie obowiązków zapewnienia możliwości technicznego powielenia i powinny przewidywać wprowadzenie najbardziej odpowiednich kluczowych wskaźników efektywności, umów o poziomie świadczonych usług i gwarancji poziomu usług, które są niezbędne do świadczenia kluczowych regulowanych usług hurtowych, tak szybko jak to możliwe, lecz nie później niż sześć miesięcy od momentu nałożenia obowiązku stosowania zasady równoważności produktów.
52. Krajowe organy regulacyjne nie powinny nakładać regulowanych cen hurtowego dostępu na żadne regulowane hurtowe produkty dostępu NGA, w przypadku gdy spełnione są warunki określone w pkt 48 i 49, niezależnie od tego, czy obowiązek zapewnienia równoważności produktów wprowadzony jest w odniesieniu do pełnego zestawu produktów na tym rynku, czy ma jedynie zastosowanie do tych poziomów rynku, które krajowy organ regulacyjny uznaje za proporcjonalne.
53. Decyzja krajowego organu regulacyjnego w sprawie nienakładania lub nieutrzymania regulowanych cen hurtowego dostępu nie powinna mieć zastosowania do dostępu do obiektów inżynierii teletechnicznej, bez względu na to, czy stanowi on część rynku produktowego, czy też został wprowadzony jako pomocniczy środek naprawczy.
54. W przypadku gdy krajowy organ regulacyjny podjął decyzję o zniesieniu nałożonych uprzednio regulowanych cen hurtowego dostępu na podstawie uzgodnionego planu działania dotyczącego zapewnienia równoważności produktów, a operatorowi o znaczącej pozycji rynkowej nie udało się zrealizować uzgodnionych kamieni milowych, krajowe organy regulacyjne powinny rozważyć możliwość przywrócenia regulowanych cen hurtowego dostępu zgodnie z metodą określoną w niniejszym zaleceniu oraz zgodnie z zasadami ustanowionymi w dyrektywie 2002/19/WE lub powinny rozważyć możliwość skorzystania ze swoich uprawnień do nakładania kar zgodnie z ramami regulacyjnymi.
55. Wraz z decyzją o nienakładaniu lub nieutrzymaniu regulowanych cen hurtowego dostępu, krajowe organy regulacyjne powinny przyjąć środki monitorujące zmiany w środowisku inwestycyjnym obejmującym usługi NGA i warunki konkurencyjne. Na mocy tych środków operatorzy o znaczącej pozycji rynkowej mogliby np. zostać wezwani do przekazywania krajowym organom regulacyjnym swoich aktualizowanych na bieżąco planów inwestycyjnych i planów dotyczących rozpowszechniania sieci NGA, które krajowe organy regulacyjne powinny, o ile jest to prawnie możliwe, udostępnić specjalnej grupie ekspertów z Komisji i BEREC, o której mowa w motywie 69.
56. Uznaje się, że krajowy organ regulacyjny nałożył obowiązki w zakresie ekonomicznej odtwarzalności, o których mowa w pkt 48 lit. c) i 49 lit. c), jeżeli uwzględnił elementy wymienione w lit. a), b) i c), które były przedmiotem konsultacji przewidzianej w art. 7 dyrektywy 2002/21/WE, w ramach tego samego ostatecznego środka, na mocy

którego krajowy organ regulacyjny postanawia nie nakładać ani nie utrzymywać regulowanych cen hurtowego dostępu w przypadku hurtowych produktów dostępu NGA:

a) informacje dotyczące testu ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*, który przeprowadzi krajowy organ regulacyjny, powinny obejmować co najmniej następujące parametry, zgodnie z wytycznymi zawartymi poniżej w załączniku II:

(i) odpowiednie koszty niższego szczebla, jakie uwzględniono;

(ii) odpowiedni standard kosztowy;

(iii) odpowiednie regulowane produkty hurtowe i odpowiednie ceny referencyjne;

(iv) odpowiednie produkty detaliczne; oraz

(v) odpowiedni okres przeprowadzenia testu;

b) w ramach procedury, zgodnie z którą krajowy organ regulacyjny przeprowadzi test ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*, należy zaznaczyć, że krajowy organ regulacyjny może rozpocząć taką procedurę z własnej inicjatywy lub na żądanie strony trzeciej, w dowolnym terminie, ale nie później niż trzy miesiące od udostępnienia odpowiedniego produktu detalicznego, oraz że zakończy ją w możliwie najkrótszym terminie, a w każdym przypadku w terminie do czterech miesięcy od rozpoczęcia procedury. W ramach procedury należy wyjaśnić, że test ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*, który ma zostać przeprowadzony przez krajowe organy regulacyjne w związku z pkt 48 lit. c) i pkt 49 lit. c), jest innym testem niż test zawężenia marży, który może zostać przeprowadzony *ex post* zgodnie z prawem konkurencji i że pozostaje bez uszczerbku dla takiego testu zawężenia marży;

c) środek naprawczy, który krajowy organ regulacyjny przyjmie w sytuacji, w której operator nie przejdzie pomyślnie testu, wykorzystując narzędzia służące do egzekwowania przepisów dostępne na mocy ram regulacyjnych w celu zapewnienia przestrzegania obowiązków, w tym, w stosownych przypadkach, wymóg, aby operator o znaczącej pozycji rynkowej rozwiązał kwestię ekonomicznej odtwarzalności zgodnie z wytycznymi krajowego organu regulacyjnego i na podstawie wyników przeprowadzonego testu ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*. W sytuacji gdy krajowy organ regulacyjny uzna, że oferta detaliczna, której nie można powielić pod względem ekonomicznym, może znacząco zaszkodzić konkurencji, powinien on skorzystać z uprawnień przysługujących mu na mocy art. 10 dyrektywy 2002/20/WE i zwrócić się do operatora o znaczącej pozycji rynkowej o zaprzestanie lub opóź-

nienie wprowadzenia odpowiedniej oferty detalicznej do czasu spełnienia wymogu dotyczącego ekonomicznej odtwarzalności.

57. W ramach ostatecznego środka, po jego przyjęciu krajowy organ regulacyjny powinien udostępnić na swojej stronie internetowej plan działania oraz szczegółowe informacje dotyczące testu ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*. Krajowy organ regulacyjny powinien rozważyć wykorzystanie wszystkich narzędzi służących do egzekwowania przepisów przewidzianych w ramach regulacyjnych w celu zapewnienia zgodności ze wszystkimi aspektami wprowadzonych środków.

58. Warunki określone w pkt 48–57 nie powinny być postrzegane jako jedyne okoliczności, w których krajowe organy regulacyjne mogą zdecydować o niewprowadzaniu regulowanych cen dostępu do produktów hurtowych opartych na NGA. W zależności od tego, czy wykazano skuteczną równowagę dostępu i od warunków konkurencji, zwłaszcza skutecznej konkurencji opartej na infrastrukturze, mogą występować dodatkowe scenariusze, w ramach których stosowanie regulowanych cen hurtowego dostępu nie jest uzasadnione zgodnie z ramami regulacyjnymi.

PRZEPISY KOŃCOWE

59. Niniejsze zalecenie pozostaje bez uszczerbku dla definicji rynków, wyników analiz rynków i obowiązków regulacyjnych przyjętych przez krajowe organy regulacyjne zgodnie z art. 15 ust. 3 i art. 16 dyrektywy 2002/21/WE przed datą przyjęcia niniejszego zalecenia.

60. Niniejsze zalecenie przewiduje okres przejściowy trwający do dnia 31 grudnia 2016 r., w trakcie którego ma nastąpić wdrożenie zalecanej metody kalkulacji kosztów określonej w pkt 30–37. W związku z tym uznaje się, że metoda będzie przynosić efekty stopniowo i w dłuższym okresie. Wpływ zalecenia na inwestycje, konkurencję i ceny detaliczne będzie uważnie monitorowany przez BEREC i Komisję, w tym również w oparciu o informacje przekazane przez krajowe organy regulacyjne zgodnie z pkt 55. Niniejsze zalecenie zostanie poddane przeglądowi wtedy, kiedy będzie można ocenić jego wszystkie skutki, co nastąpi nie wcześniej niż siedem lat po jego wejściu w życie. W zależności od rozwoju sytuacji na rynku Komisja może podjąć decyzję o wcześniejszym przeprowadzeniu przeglądu.

Niniejsze zalecenie skierowane jest do państw członkowskich.

Sporządzono w Brukseli dnia 11 września 2013 r.

W imieniu Komisji

Neelie KROES

Wiceprzewodniczący

ZAŁĄCZNIK I

Specyfikacja dotycząca terminów i udostępniania informacji

Przy ocenie wymaganego terminu krajowe organy regulacyjne powinny uwzględnić następujące czynniki:

- 1) czy produkt jest nowym produktem, czy aktualizacją istniejącego produktu;
 - 2) czas niezbędny do przeprowadzenia konsultacji i osiągnięcia porozumienia w sprawie hurtowych procesów mających na celu świadczenie odpowiednich usług;
 - 3) czas niezbędny do opracowania oferty ramowej i podpisania umów;
 - 4) czas niezbędny do zmiany lub aktualizacji odpowiednich systemów informatycznych;
 - 5) czas niezbędny do wprowadzenia nowej oferty na rynek.
-

ZAŁĄCZNIK II

Parametry testu ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*

Kiedy obowiązki dotyczące zapewnienia równoważności produktów są już wykonywane lub gdy proces ich wykonywania jest w toku, zgodnie z pkt 51, oraz kiedy zapewniona jest możliwość technicznego powielenia, test ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*, o którym mowa w pkt 56, umożliwia wówczas ocenę tego, czy marża między ceną detaliczną odpowiednich produktów detalicznych a ceną odpowiednich regulowanych hurtowych produktów dostępu opartych na NGA obejmuje przyrostowe koszty niższego szczebla oraz rozsądną część kosztów wspólnych. Ustalając parametry testu ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*, krajowe organy regulacyjne powinny zapewnić, by pod względem wspólnego ponoszenia ryzyka inwestycyjnego operator o znaczącej pozycji rynkowej nie był w mniej korzystnej sytuacji niż podmioty ubiegające się o dostęp.

Parametry, o których mowa w pkt 56 lit. a), są następujące:

(i) Odpowiednie koszty niższego szczebla

Koszty niższego szczebla szacuje się w oparciu o koszty ponoszone przez jednostki detaliczne niższego szczebla należące do operatora o znaczącej pozycji rynkowej („test równie efektywnego operatora” – ang. equally efficient operator, EEO). Krajowe organy regulacyjne powinny korzystać ze zaudytowanych kosztów niższego szczebla ponoszonych przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej, pod warunkiem że są one wystarczająco szczegółowe. W sytuacji gdy wejście na rynek lub ekspansja rynkowa były w przeszłości utrudniane (na co wskazują np. ustalenia dotyczące zachowań w przeszłości) lub w sytuacji gdy bardzo niska liczba linii podmiotów ubiegających się o dostęp oraz ich znacznie ograniczony zasięg geograficzny w porównaniu do sieci NGA operatora o znaczącej pozycji rynkowej wskazują, że obiektywne warunki ekonomiczne nie sprzyjają dokonywaniu zakupów na dużą skalę przez alternatywnych operatorów, krajowe organy regulacyjne mogą dokonać dostosowań dotyczących skali w zakresie kosztów niższego szczebla ponoszonych przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej w celu zagwarantowania, że ekonomiczna odtwarzalność jest realną perspektywą. W takich przypadkach odpowiednio efektywna skala określona przez krajowy organ regulacyjny nie powinna wykraczać poza skalę rynku, na którym działają kwalifikujący się operatorzy w liczbie wystarczającej do zapewnienia skutecznej konkurencji, uwzględniając również konkurencję ze strony innych platform.

(ii) Odpowiedni standard kosztowy

Odpowiednim standardem jest koszt przyrostowy świadczenia odpowiedniej usługi niższego szczebla. Aby oszacować koszty przyrostowe (w tym koszty utopione) oraz aby dodać narzut na pokrycie kosztów wspólnych związanych z działalnością na rynku niższego szczebla, należy zastosować model LRIC+.

(iii) Odpowiednie regulowane produkty hurtowe i odpowiednie ceny referencyjne

Krajowe organy regulacyjne powinny określić najbardziej odpowiednie regulowane produkty, które zostały lub zostaną wykorzystane przez podmioty ubiegające się o dostęp na poziomie hurtowym opartym na NGA i w przypadku których istnieje duże prawdopodobieństwo ich szerokiego rozpowszechnienia w okresie, którego dotyczy bieżący przegląd rynku, uwzględniając plany budowy sieci operatora o znaczącej pozycji rynkowej, wybrane topologie sieci i stopień wykorzystania ofert hurtowych.

Takie produkty mogą składać się z produktów aktywnych, produktów pasywnych lub niefizycznych bądź też wirtualnych produktów zapewniających funkcje równoważne z funkcjami produktów pasywnych.

Krajowe organy regulacyjne powinny przeprowadzić test ekonomicznej odtwarzalności *ex ante* w celu oszacowania marży między produktem detalicznym określonym w ppkt (iv) poniżej a najbardziej odpowiednim regulowanym produktem określonym na wybranym poziomie hurtowym opartym na NGA.

Ponadto, w przypadkach gdy jest to uzasadnione, w szczególności gdy produkt detaliczny, o którym mowa w ppkt (iv), udostępniany jest w oparciu o inny produkt niż produkt uprzednio określony, lub gdy istnieje duże zapotrzebowanie na dostęp na nowym poziomie hurtowym opartym na NGA, krajowe organy regulacyjne również powinny oszacować marżę między produktem detalicznym a nowym regulowanym produktem hurtowym opartym na NGA.

Jeżeli na całym terytorium państwa członkowskiego występują duże różnice pod względem charakterystyki sieci operatora o znaczącej pozycji rynkowej oraz popytu na oferowany dostęp hurtowy, krajowy organ regulacyjny powinien ocenić wykonalność określenia różnych najbardziej odpowiednich regulowanych poziomów hurtowych dla poszczególnych obszarów geograficznych i odpowiednio dostosować test.

Przy określaniu odpowiednich referencyjnych cen hurtowych krajowe organy regulacyjne powinny uwzględnić cenę dostępu, jaką operator o znaczącej pozycji rynkowej w rzeczywistości pobiera od podmiotów zewnętrznych ubiegających się o dostęp za odpowiedni regulowany produkt hurtowy. Te hurtowe ceny dostępu powinny być równoważne w stosunku do cen, które operator o znaczącej pozycji rynkowej pobiera od swojej własnej jednostki detalicznej. W szczególności, w celu zapewnienia właściwej równowagi na rynku krajowym między zachęcaniem do przyjmowania wydajnych i elastycznych strategii cenowych na poziomie hurtowym a jednoczesnym zapewnianiem wystarczającej marży podmiotom ubiegającym się o dostęp, co powinno pomóc w utrzymaniu zrównoważonej konkurencji, krajowe organy regulacyjne powinny należycie uwzględnić obecność rabatów ilościowych lub długoterminowych porozumień w sprawie cen zawieranych między operatorem o znaczącej pozycji rynkowej a podmiotami ubiegającymi się o dostęp.

(iv) Odpowiednie produkty detaliczne

Krajowe organy regulacyjne powinny ocenić najbardziej odpowiednie produkty detaliczne, w tym usługi szerokopasmowe (główne produkty), oferowane przez operatora o znaczącej pozycji rynkowej w oparciu o określony poziom dostępu hurtowego oparty na NGA. Krajowe organy regulacyjne powinny określić główne produkty na podstawie swoich obserwacji dotyczących aktualnej sytuacji na rynku i jej rozwoju w przyszłości, uwzględniając zwłaszcza ich znaczenie pod względem obecnej i przyszłej sytuacji w zakresie konkurencji. Powinno to obejmować

ocenę udziałów w rynku detalicznym pod względem wolumenu sprzedaży i wartości sprzedaży produktów opartych na regulowanych hurtowych produktach dostępu NGA, oraz w razie dostępności na podstawie wydatków na reklamę. Główne produkty są najczęściej oferowane w postaci pakietu. Krajowe organy regulacyjne powinny ocenić innowacyjne warianty takich pakietów, jeżeli istnieje prawdopodobieństwo, że zastąpią one główny produkt. Ponadto krajowe organy regulacyjne powinny uwzględnić fakt, że dany produkt detaliczny, który może nie być jednym z najbardziej odpowiednich produktów detalicznych operatora o znaczącej pozycji rynkowej, może być szczególnie atrakcyjny dla operatorów alternatywnych, którzy mogą skoncentrować się na produktach niszowych lub produktach detalicznych niższej jakości. Krajowe organy regulacyjne mogą podjąć decyzję o włączeniu takiego produktu do grupy głównych produktów.

(v) Odpowiedni okres

Krajowe organy regulacyjne powinny ocenić rentowność głównych produktów na podstawie dynamicznej analizy obejmującej kilka okresów, z wykorzystaniem np. modelu zdyskontowanych przepływów pieniężnych. Krajowe organy regulacyjne powinny określić odpowiedni okres referencyjny, dla którego ocenią, czy marża między ceną detaliczną odpowiedniego głównego produktu a ceną odpowiedniego regulowanego hurtowego produktu dostępu opartego na NGA obejmuje dodatkowe koszty niższego szczebla (w tym rozsądną część kosztów wspólnych) obliczone na podstawie ppkt (i) i (ii) powyżej.

Odpowiedni okres dla takiego testu ekonomicznej odtwarzalności *ex ante* należy ustalić zgodnie z szacowanym średnim czasem relacji z klientem. Taki średni czas relacji z klientem to okres, w którym klient przyczynia się do odzyskania a) kosztów niższego szczebla, które są obliczone w ujęciu rocznym według metody amortyzacji, która jest odpowiednia dla danego składnika aktywów, oraz według ekonomicznego cyklu życia odpowiednich aktywów niezbędnych do prowadzenia działalności detalicznej (w tym kosztów sieciowych, które nie są uwzględnione w hurtowej usłudze dostępu opartego na NGA); oraz b) innych kosztów niższego szczebla, których zwykle nie oblicza się w ujęciu rocznym (głównie kosztów pozyskania abonenta), ponoszonych przez operatora w celu zdobycia klientów. Operator powinien odzyskać te koszty w trakcie średniego okresu relacji z klientem.

Przy szacowaniu średniego czasu relacji z klientem krajowe organy regulacyjne powinny należycie uwzględnić różne właściwości i warunki konkurencji dotyczące świadczenia usług w ramach sieci NGA w porównaniu ze świadczeniem usług w ramach dotychczasowych sieci miedzianych, co może skutkować stwierdzeniem, że średni czas relacji z klientem w przypadku użytkowników sieci NGA jest inny niż średni czas relacji z klientem w przypadku użytkowników sieci miedzianej.

Wskazówki dotyczące testu ekonomicznej odtwarzalności *ex ante*, o którym mowa w pkt 56 i w niniejszym załączniku, są ograniczone do zakresu niniejszego zalecenia, które odnosi się do stosowania art. 15 i 16 dyrektywy 2002/21/WE w połączeniu z art. 10 i 13 dyrektywy 2002/19/WE, a zatem mają zastosowanie w innych okolicznościach niż test zawężenia marży *ex ante* stosowany w odniesieniu do regulowanych cen hurtowego dostępu oraz pozostają bez uszczerbku dla stosowania reguł konkurencji przez Komisję lub właściwe organy krajowe, a także nie mają wpływu na interpretację tych reguł przez Sąd i Trybunał Sprawiedliwości Unii Europejskiej. Niniejsze wytyczne pozostają również bez uszczerbku dla jakichkolwiek działań, które Komisja może podjąć, lub wytycznych, które Komisja może wydać w przyszłości w odniesieniu do stosowania prawa konkurencji w Unii.